

Ympäristöluvut

Asia

Hälvälän ampumaradan toiminnan muuttaminen ja toiminnan aloittamis-
lupa, Hollola

Hakija

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta
PL 69
33541 TAMPERE
Y-tunnus: 0952029-9

Toiminta

Hakemus koskee Hälvälän ampumaradan toimintaa Hollolan kunnassa
osoitteessa Ampumaradantie.

Sisällysluettelo

1	Perustiedot	5
1.1	Hakemuksen vireilletulo	5
1.2	Luvan hakemisen peruste	5
1.3	Toiminnan luvanvaraisuus	5
1.4	Toimivaltainen lupaviranomainen	5
2	Asia	5
2.1	Taustatiedot	5
2.1.1	Sijainti	5
2.1.2	Kaavoitus	6
2.1.3	Päätökset ja sopimukset	6
2.2	Hakemuksen mukainen toiminta	8
2.2.1	Yleiskuvaus toiminnasta	8
2.2.2	Toiminta-ajat	8
2.2.3	Liikenne	9
2.2.4	Toiminnan muuttaminen	9
2.2.5	Ympäristölaatu järjestelmä	12
2.3	Ympäristön tila, päästöt ja vaikutusarvio	12
2.3.1	Lähiympäristö	12
2.3.2	Pintavesien tila, päästöt ja vaikutukset	13
2.3.3	Muualle käsittelyyn johdettavat jätevedet	13
2.3.4	Maaperä ja pohjavesi	13
2.3.5	Melu ja meluntorjunta	14
2.3.6	Toiminnassa muodostuvat jätteet	15
2.4	Tarkkailu	16
2.4.1	Käyttötarkkailu	16
2.4.2	Vaikutustarkkailu	16
2.4.3	Uuden lajiradan tarkkailu	18
2.5	Kirjanpito ja raportointi	18
2.6	Paras käyttökelpoinen tekniikka	18
2.7	Esitetty aikataulu	18
2.8	Toiminnan aloittamista koskeva pyyntö	19
3	Käsittely	19

3.1	Täydennykset	19
3.2	Tiedottaminen	19
3.3	Lausunnot	19
3.3.1	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.....	20
3.3.2	Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto	21
3.3.3	Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto.....	25
3.3.4	Hollolan kunnan lausunto	26
3.3.5	Lahti Aqua Oy	28
3.4	Muistutukset ja mielipiteet	28
3.5	Selitys ja täydennys	28
3.5.1	Selitys annettuihin lausuntoihin.....	28
3.5.2	Hakemuksen täydennykset.....	30
3.5.3	Hämeen ELY-keskuksen lausunto hakemuksen täydennyksistä	32
4	Aluehallintoviraston ratkaisu	33
4.1	Ympäristölupa.....	33
4.2	Korvaukset.....	33
4.3	Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta	33
4.4	Lupamääräykset	33
4.4.1	Yleinen ympäristönsuojelu	33
4.4.2	Päästöt maaperään ja pohjaveteen	34
4.4.3	Melu ja meluntorjunta	36
4.4.4	Jätehuolto	37
4.4.5	Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen	37
4.4.6	Tarkkailu	38
4.4.7	Kirjanpito ja raportointi.....	41
4.5	Korvautuvat päätökset	42
5	Ratkaisun perustelut	43
5.1	Ympäristöluvan ratkaisun perustelut.....	43
5.1.1	Luvan myöntämisen edellytykset.....	45
5.1.2	Toiminnan sijoittuminen ja kaavanmukaisuus	46
5.1.3	Tekninen ja toiminnallinen yhteys (YSL 41 §)	46
5.2	Toiminnan aloittamista koskevat perustelut	47
5.3	Lupamääräysten yleiset perustelut	47
5.4	Lupamääräysten yksilöidyt perustelut	48

5.4.1	Toiminta/Yleiset lupamääräykset	48
5.4.2	Melu ja meluntorjunta	49
5.4.3	Jätehuolto	50
5.4.4	Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen	50
5.4.5	Tarkkailu	50
5.4.6	Kirjanpito ja raportointi.....	54
6	Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin.....	54
7	Päätöksen voimassaolo ja asetuksen noudattaminen	56
7.1	Päätöksen voimassaolo	56
7.2	Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen.....	56
8	Sovelletut säännökset	56
9	Käsittelymaksu.....	56
10	Tiedottaminen	57
10.1	Päätös.....	57
10.2	Päätöksestä tiedottaminen.....	57
11	Muutoksenhaku	57
12	Liitteet	57
13	Asian käsittelijät	57

1 Perustiedot

1.1 Hakemuksen vireilletulo

Hakemus on tullut vireille aluehallintovirastossa 22.5.2024.

1.2 Luvan hakemisen peruste

Hakemus on tullut vireille ympäristönsuojelulain (527/2014) 29 §:n 1 momentin perusteella toiminnan olennaisena muuttamisena.

1.3 Toiminnan luvanvaraisuus

Toiminta on luvanvaraista ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1 taulukon 2 kohdan 14 a perusteella.

1.4 Toimivaltainen lupaviranomainen

Koska kyseessä on sotilaskäyttöön tarkoitettu toiminta, toimivaltainen lupaviranomainen on ympäristönsuojelulain 34 §:n 2 momentin 2. kohdan perusteella valtion lupaviranomainen (Etelä-Suomen aluehallintovirasto).

2 Asia

2.1 Taustatiedot

2.1.1 Sijainti

Toiminta sijaitsee Hollolan kunnassa kiinteistöllä Hälvälä 98-408-1-143. Kiinteistön omistaa Suomen valtio ja sen haltija on Metsähallitus. Alue on Puolustusvoimien puitesopimuksen mukaista käyttöoikeusaluetta. Toimintakiinteistölle sijoittuu lisäksi Puolustusvoimien Hälvälän ampuma-alue, jossa harjoitetaan mm. maastoammuntaa. Toimintakiinteistöllä sijaitsee myös siiviliampumaratatoimintaa, jota hallinnoi Lahden Ampumaseura ry.

Uuden lajiradan (600 m) ampumakatos sijoittuu vedenhankintaa varten tärkeälle 1E-luokan Kukonkoivu-Hatsina (0409851) pohjavesialueelle, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Alle 5 km:n etäisyydellä radasta on useita häiriölle alttiita ja herkkiä kohteita kuten päiväkoteja, kouluja, leikkikenttiä, virkistysalueita, luonnonsuojelualueita ja Natura 2000-alueita. Alle 5 km:n etäisyydellä sijaitsee asuin- ja loma-asuinkiinteistöjä.

2.1.2 Kaavoitus

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa Hälvälän ampumaradan alue on merkitty Puolustusvoimien alueeksi (EP) ja ampumaradaksi (ea). Lisäksi alueella on muun muassa merkintä tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv), jota koskevan kaavamääräyksen mukaan alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojeluun. Pohjavesille riskejä aiheuttavat uudet toiminnot on sijoitettava ensisijaisesti pohjavesialueiden ulkopuolelle. Jos toimintoja kuitenkin sijoitetaan pohjavesialueille, on ne suunniteltava siten, että ehkäistään pohjavesien pilaantuminen rakenteellisin suojaustoimenpitein.

Hollolan kunnan strategisessa yleiskaavassa vuodelta 2020 alue on merkitty puolustusvoimien alueeksi (EP), jota koskevan kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseen ja ympäristön suojaamiseen. Toimintojen muuttuessa selvitetään alueen raivaus- ja puhdistustarve sekä laaditaan niiden toteuttamiseksi suunnitelma. Ampumaratatoimintoja kehitetään niin, että alueella voi toimia ampumaurheilukeskus. Alueella on myös merkinnät ampumamelualue 1 (Amelu1), jonka alueella ampumamelu ylittää 55 dB L_{Aeq} tai 65 dB L_{AImax} , ja ampumamelualue 2 (Amelu2), jonka alueella ampumamelu ylittää 50 dB L_{Aeq} tai 60 dB L_{AImax} , sekä pilaantunut tai mahdollisesti pilaantunut maa-alue. Osittain toiminta-alueella on lisäksi merkintä vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (pv1), jonka kaavamääräyksen mukaan tarkemmassa maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa tulee ottaa huomioon ajantasaiset pohjavesiselvitykset ja -aluerajaukset sekä vedenottamoiden sijainti ja niiden edellyttämät suoja-alueet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle pohjavesialueesta tai suojattava niin, että pohjavesialueen käyttökelpoisuus vedenhankintaan ei vaarannu. Osayleiskaavojen ja asemakaavojen yhteydessä tulee laatia hulevesiselvitys.

Alueella ei ole asemakaavaa.

2.1.3 Päätökset ja sopimukset

2.1.3.1 Voimassa oleva ympäristölupa

Hämeen ympäristökeskuksen 24.8.2009 Puolustusvoimien (Hämeen Rykmentti) Hälvälän ampumaradalle myöntämä ympäristölupa (nro YSO/107/2009, dnro HAM-2005-Y-519-111).

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 30.1.2014 Puolustusvoimien (Hämeen Rykmentti) Hälvälän ampumaradalle antamat päätökset nro 18/2014/1

(lupamääräyksen 8 muutos ja määräajan muutos) ja nro 19/2014/1 (määräyksien 3 ja 4 määräaikojen muutos).

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 27.4.2018 Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan Hälvälän ampumaradalle antama päätös nro 60/2018/1 (maaperän ja pohjaveden suojelun sekä meluntorjunnan suunnitelmien hyväksyminen, jolla aluehallintovirasto on muuttanut ympäristöluvan lupamääräyksiä 3, 4, 8 ja 16 sekä täydentänyt lupaa lupamääräyksellä 15.1.

Vaasan hallinto-oikeuden 15.4.2020 antama päätös (nro 20/0141/2, dnro 00612/18/5129), jolla hallinto-oikeus on hylännyt aluehallintoviraston päätöksestä Nro 60/2018/1 tehdyn valituksen.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 13.10.2023 Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan Hälvälän ampumaradalle antama päätös nro 269/2023 (lupamääräyksissä 3 ja 4 määrättyjen määräaikojen pidentäminen). Päätöksellä on pidennetty määräaikoja ja annettu uusi lupamääräys 15.2.

2.1.3.2 Tarkkailua koskevat hyväksynnät ja päätökset

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) 5.4.2019 päätös (dnro HAMELY/363/2016) Hälvälän ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelman hyväksymisestä. Päivitetty tarkkailuohjelma (pvm 26.8.2024) on hyväksytty ELY-keskuksessa 9.10.2024.

2.1.3.3 Muut toimintakiinteistöä koskevat päätökset

Lahden seudun ympäristölautakunta on 30.10.2014 myöntänyt määräaikaisen ympäristöluvan (21.10.2014 §71) Hälvälän haulikkoradalle 31.12.2024 asti. Radan käyttäjiä on mm. Puolustusvoimien urheilukoulu.

Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut lupamääräystä 2 ja korkein hallinto-oikeus on päätöksellään (1568/2017, 4.4.2017) muuttanut ympäristöluvan olemaan voimassa määräaikaisena 31.12.2019 asti ja todennut, että mikäli toiminnanharjoittaja haluaa jatkaa toimintaansa määräajan päättymisen jälkeen, toiminnanharjoittajan on jätettävä asiaa koskeva hakemus Lahden seudun ympäristölautakunnalle 31.12.2018 mennessä.

Hollolan valvontajaosto on 26.9.2018 § 28 myöntänyt Lahden Ampumaseura ry:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan, jota Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut 16.6.2020 lupamääräyksen 16 osalta.

Hollolan valvontajaosto on 8.3.2023 § 4 antanut ympäristölupapäätöksen (mm. meluvallin rakentaminen), jolla on muutettu voimassa olevan ympäristöluvan määräyksiä 4, 7, 10, 14, 16 ja 23. Ympäristöluvan lupamääräykset on korvattu kokonaisuudessaan.

2.2 Hakemuksen mukainen toiminta

2.2.1 Yleiskuvaus toiminnasta

Hälvälän ampumarataa käytetään Puolustusvoimien ampumakoulutukseen kuuluviin perusammuntoihin, ammunnan harjoitteluun ja ampumakilpailuihin pienikaliiperisilla aseilla (mm. kiväärit). Puolustusvoimien lisäksi ampumarataa käyttävät muut viranomaiset, kuten poliisi ja rajavartiolaitos sekä reserviläisjärjestöt ja ampumaseura. Ampumarata on ollut käytössä 1960-luvun alkupuolelta lähtien.

Hirviradat muutetaan liikemaaliradaksi vuonna 2024. Tämä muutos ei vaadi ELY-keskuksen lausunnon mukaan ympäristöluvan muuttamista.

Ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelman (26.8.2024, päivitetty 9.10.2024) mukaan alueella on tehty kunnostuksia useassa eri vaiheessa. Viimeisimmät ympäristöluvan mukaiset kunnostukset tehtiin kesällä 2024 150 m ja 300 m kivääriradoille, liikemaaliradoille sekä tilanneradalle, jolloin taustavalleihin asennettiin vesienhallintarakenteita ja ampumakatoksia päivitettiin.

Kunnostuksen jälkeen alueella on käytössä seuraavat lajiradat:

- kiväärirata 300 m
- kiväärirata 150 m
- tilannerata 25 m
- pistoolirata 25 m
- liikemaalirata 100 m (ylläpitovastuu siirtyy takaisin Puolustusvoimille syksyllä 2024)
- pienoiskiväärirata 50 m (ylläpitovastuu Hälvälän Ampumaurheilukeskus ry:llä)
- olympiakiväärirata 50 m (ylläpitovastuu Hälvälän Ampumaurheilukeskus ry:llä)
- ampumahiihtorata 50 m (ylläpitovastuu Hälvälän Ampumaurheilukeskus ry:llä)

Hakemuksen mukaan uusi lajirata (600 m) ei lisää ampumaradan vaikutuksia merkittävästi.

2.2.2 Toiminta-ajat

Ampumaradalla on vuosittaisia käyttöpäiviä 356.

Radan käyttöajat ovat:

maanantai-perjantai

klo 8–21

lauantai	klo 9–18
sunnuntai	klo 12–18

Ajat, jolloin radalla ei ammuta: Uudenvuodenpäivä, pitkäperjantai, pääsiäispäivä, toinen pääsiäispäivä, vappupäivä, juhannuspäivä, juhannusaatto, jouluaatto ja joulupäivä.

2.2.3 Liikenne

Radalla käy viikoittain 70 kevyttä ajoneuvoa ja 1 raskas ajoneuvo.

2.2.4 Toiminnan muuttaminen

2.2.4.1 Uusi 600 m:n kiväärirata

Ympäristölupaa haetaan Hälvälän ampumaradan yhteyteen sijoitettavalle 10-paikkaiselle 600 m:n pienikaliiperisten aseiden kivääriradalle (päättöksen liitteet 1 ja 2). Aseissa ei käytetä äänenvaimentimia. Radalla on luotien talteenottojärjestelmä.

Kiväärirata 600 m:

- Ampumapaikkoja 10 kpl
- Ampumasuunta koilliseen
- Tarkoitettu pienikaliiperisille aseille
- C-tyypin ampumakatos
- Taululaitteet ja -valot
- Lajiradan katokseen on mahdollista suunnitella valot
- Lajiradalle ei tule viemäröintiä

Uudella lajiradalla ammutaan Puolustusvoimien ampumakoulutukseen kuuluvia perusammuntoja. Ammunnat toteutetaan Hälvälän ampumaradan johtosäännön mukaisesti noudattaen ammunnoista käskettyjä varomääräyksiä. Puolustusvoimat valvoo turvallisuutta ja alueen ohjeiden mukaista käyttöä. Käyttäjien on noudatettava määräyksiä ja huolehdittava ammuntojen turvallisuudesta kaikissa tilanteissa.

Ampumaradan ensisijainen käyttäjä on Puolustusvoimat. Lisäksi ampumarataa käyttävät reserviläiset, viranomaiset, Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) ja ampumaseurat.

Laukausmäärä uudella lajiradalla on noin 40 000 laukausta vuodessa. Vuosittaisesta laukausmäärästä Puolustusvoimat ja viranomaiset ampuvat noin 50 %.

Lajiradan käyttöä seurataan Puolustusvoimien ohjeistuksen ja johtosäännön mukaisesti. Puolustusvoimat toteuttaa laukausmäärien seurannan kaikilla ampumaradoillaan yhtenevällä tavalla ja tallentaa vuosittaiset laukausmäärät kuukausittain, radoittain ja asetyypeittäin. Käytönseurannasta laaditaan vuosittain yhteenveto, jonka Puolustusvoimat toimittaa ympäristönsuojeluviranomaisille.

2.2.4.1.1 Perustelu radan sijaintipaikalle

Puolustusvoimilla on tarve kehittää Hälvälän ampumarataa uudella 600 m lajiradalla. Puolustusvoimien alueella, Hälvälän ampuma- ja harjoitusalueella, ei ole pohjavesialueen ulkopuolista aluetta, johon uusi 600 m pitkä lajirata olisi mahdollista sijoittaa. Puolustusvoimat on tehnyt uuden lajiradan sijoituspaikkatarkastelun ja sijainti on sekä pohjavesialueen että melun kannalta paras mahdollinen.

Uusi lajirata sijoitetaan mahdollisimman lähelle käytössä olevia lajiratoja, jotta ampumaradan melualue ei laajene merkittävästi nykyisestä. Ampumakatoksen korkeusasema on laskettu mahdollisimman alas, jotta voidaan hyödyntää luodin lentoäänien leviämistä rajoittavia, olemassa olevia maastoesteitä mahdollisimman hyvin.

Olemassa olevat lajiradat ja niiden infra sekä muut Puolustusvoimien alueelle sijoitetut toiminnot rajaavat mahdollista sijaintipaikkaa ja turvallisuuden vuoksi myös ampumasuuntaa. Edellä mainitut tekijät ovat ohjanneet lajiradan sijoittumisen suunnitellulle paikalle.

2.2.4.1.2 Pohjavesiriskin huomioiminen

Uusi lajirata ei muodosta koko 600 m:n pituudeltaan pohjavesiriskiä. Uuden lajiradan ainoa merkittävä pohjavesiriskiä aiheuttava toiminto (taustavalli), on sijoitettu pohjavesialueen ulkopuolelle. Taustavalliin kohdistuu merkittavin osa haitta-ainepäästöstä (luodit).

Ampumakatoksen ja taustavallin välillä luodin lentomatkan aikana ei synny haitta-ainepäästöä eikä siten pohjavesiriskiä.

Pohjavesialueelle sijoittuu uuden lajiradan ampumakatos. Ampumakatosta ei ole mahdollista sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle, mutta ammuttaessa aseiden piipusta muodostuva haitta-ainepäästö on hyvin vähäinen. Ampumakatoksessa ampumapaikan noin 5 metriä pitkä sivuseinä ja katos estävät veden pääsemisen ampumapaikan edustalle siten, että hyvin vähäisenkään haitta-ainepäästö ei pääse etenemään sade- tai sulamisveden mukana maaperään. Aseen piipusta tulevasta vähäisestä haitta-ainepäästöstä ei siis muodostu merkittävää riskiä, joka olisi pohjaveden

ympäristötavoitteiden kannalta merkittävää. 600 m lajiradalla ammutaan vain ampumakatoksesta. Ampujan ja aseiden piipun sijainti katoksessa ammuttaessa on havainnollistettu hakemuksen täydennyksenä.

Täydennyksen (28.8.2024) liitteenä olleen Itä-Suomen vesioikeuden päätöksen ISVEO 17/ym I/84 karttaliitteen perusteella uusi 600 metrin lajirata ei sijaitse Ruopan pohjavedenottamon suojavyöhykkeillä tai valuma-alueella. Lajirata ei vaikuta alueen vedenottamoon.

Lupahakemuksen suunnitelmat on tehty korkeusjärjestelmässä N₂₀₀₀. Pohjaveden tarkka pinnankorkeus ei ole tiedossa uuden 600 m lajiradan kohdalla. Lähimmän pohjavesiputken X019 putkikortin tietojen perusteella hakija arvioi, että pohjaveden pinnankorkeus on ampumakatoksen maanpinnasta noin 5 metrin syvyydessä. Geologian tutkimuskeskuksen geologisen rakenneselvityksen perusteella pohjaveden pinnankorkeus on ampumakatoksen alueella noin +143...+144 m.

Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelmassa 2022–2027 ei ole Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueelle esitettyjä toimenpiteitä.

2.2.4.2 Radan rakenteet

Uusi lajirata sisältää ampumakatoksen, pysäköintialueen, sivuvallin tien, taustavallin ja taustavallista suotautuvan veden laskeutusaltaan.

Ampumapaikalle on suunniteltu C-tyypin ampumakatos, jonka etukatos ja siivekkeet estävät vesien muodostumisen ampumapaikalle. Ampumakatos estää lumen ja veden pääsyn ampumapaikalle, jolloin ampumapaikalta ei suotaudu vettä maaperän kautta pohjaveteen. Ampumapaikan edustalle laitetaan kumimatto (tai vastaava), joka eristää suupamauksesta muodostuvan haitta-ainepäästön maaperästä. Matto vaihdetaan/puhdistetaan tarpeen mukaan. Maton tarkoituksena on myös estää ampumapaikan edustalla katoksessa olevan kuivan maaperän pölyämistä ja helpottaa hylsyjen keräämistä.

Taustavallin sijainti ja rakenne on esitetty päätöksen liitteissä 1 ja 2. Taustavallin päälle iskemäkohtaan asennetaan kumimatto (styreenibutadieeni tai ominaisuuksiltaan vastaava), joka estää sade- ja sulamisvesien suotautumisen taustavalliin ja siten haitta-ainepitoisten vesien syntymisen. Taustavallin iskemäkohtaan asennettava kumimatto on ominaisuuksiltaan sellaista, että luoti läpäisee sen, mutta luodin muodostama reikä sulkeutuu. Sade- tai sulamisvesi ei siten pääse imeytymään luotien iskemäkohdasta taustavalliin. Vedet valuvat kumimattoja pitkin taustavallin juureen ja imeytyvät salaojaan. Salaojan kautta vedet kulkeutuvat kolmivaihekesittelylaitaaseen. Taustavallin yläosaan asennetaan tavallinen kumimatto estämään valumien muodostumista iskemäkohdan yläpuolelta. Taustavallin sisään

asennetaan HDPE-kalvo varmistamaan se, että taustavalliin epätodennäköisesti pääsevät suotovedet ohjautuvat kolmivaiheksittelyyn. Muualta taustavallin alueelta muodostuvat vedet ohjataan ojien/painanteiden kautta maastoon, jotta ne eivät pääse kosketuksiin iskemäkohdalta tulevien vesien kanssa.

2.2.4.3 Hule- ja suotovedet ja niiden johtaminen

Rakentamiseen käytettävä maa-aines ja maaperä, johon rakentamistoimenpiteitä kohdistetaan, on puhdasta, jolloin ei synny merkittäviä vaikutuksia pohjaveden tai pintaveden laatuun. Hulevesiä syntyy vähän, koska maaperä on helposti vettä läpäisevä.

Lajiradan käytön aikana ei muodostu merkittäviä määriä hulevesiä, koska maaperä on vettä helposti läpäisevää. Ampumapaikalta ei muodostu hulevesiä, koska se on katettu. Ampumapaikan edustalle ei kerry vettä. Ampumakaton alueella ei synny haitta-ainepitoisia vesiä, jolloin ei ole tarvetta vesien käsittelylle tai johtamiselle.

Taustavallista ei muodostu hulevesiä, vaan suotovesiä. Suotautuva vesi ohjataan laskeutusaltaaseen, johon on mahdollista rakentaa kolmivaiheksittely. Kolmivaiheksittely koostuu laskeutusaltaan lisäksi hiekka- ja bio-suotimesta.

Taustavallista suotautuvat vedet johdetaan laskeutusaltaan kautta suoalueelle, joka sijaitsee laskeutusaltaan ja vallin länsipuolella. Suoalueesta lähtee Tyhnyoja, joka laskee lopulta Kutajärveen. Laskeutusaltaan sijainti ja vesien johtamisreitti ja laskeutusaltaan tyyppikuva ovat täydennyksen 28.8.2024 liitteenä 3 ja 4. Laskeutusaltaan sijainti tarkentuu, kun rakentaminen alkaa.

2.2.5 Ympäristölaatuja järjestelmä

Puolustusvoimissa on koko Puolustusvoimien toiminnan kattava ympäristöjärjestelmä, joka pohjautuu ISO 14001 -standardiin. Hälvälän ampumaradan toiminta sisältyy Panssariprikaatin (PSPR) ympäristöjärjestelmään.

2.3 Ympäristön tila, päästöt ja vaikutusarvio

2.3.1 Lähiympäristö

Hälvälän ampumarata sijaitsee Hälvälänkankaan ja Pappilanmäen alueella, Hollolan kunnassa. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat yli kilometrin etäisyydellä tulevasta 600 metrin kivääriradasta. Myös muiden lajiratojen osalta lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 1,5 kilometrin etäisyydellä.

2.3.2 Pintavesien tila, päästöt ja vaikutukset

Ampumaradan lähin pintavesistö on Kastarlammi, noin 350 metrin etäisyydellä tulevasta 600 m:n kivääriradasta, ja Mustajärvi, noin 900 metrin etäisyydellä tulevasta 600 m:n kivääriradasta. Kivääriradan välialue on osittain soistunutta. Ampumaradalta vedet laskevat suoaluetta pitkin etelässä Mustajärveen ja pohjoisessa Tyhnynojaan.

Luodit sisältävät metalleja (mm. lyijy, antimoni, sinkki, kupari), jotka kertyvät taustavalleihin. Metallit voivat suotuisissa olosuhteissa liueta veteen. Haitta-ainepitoiset vedet kootaan ja ohjataan laskeutusaltaaseen, jossa on varaus kolmivaihekäsittelylle.

Lajiradalta ei kuitenkaan muodostu haitta-ainepitoista vettä, koska taustavallin päälle asennetaan kumimatto (styreenibutadieeni tai ominaisuuksiltaan vastaava).

2.3.3 Muualle käsittelyyn johdettavat jätevedet

Ampumaradalla ei ole juoksevaa vettä eikä viemärointia.

2.3.4 Maaperä ja pohjavesi

2.3.4.1 Pohjavesialue

Kukonkoivu-Hatsinan 1E-luokan pohjavesialueen (0409851) pinta-ala on 62,11 km² ja sen muodostumisalueen pinta-ala 47,42 km². Arvio alueella muodostuvan pohjaveden määrästä on 45 000 m³/d. Akviferityypiltään muodostuma on antiklininen eli purkava. Alueen määrällinen ja kemiallinen tila on hyvä eikä kyseessä ole riskialue. E-luokituksen perusteena ovat eri puolilla pohjavesialuetta sijaitsevat erityyppiset pohjavedestä riippuvaiset ekosysteemit: Kiikunlähde, Mussuonlähteet, Kotajärvi ja sen lähiympäristö, Ketarlammit, Monteron lähteikkö, Hetteikkölähteet sekä Sakaramäen lähteikkö.

Pohjavesialueella sijaitsee kolme vedenottamoa, joiden yhteenlaskettu lupien mukainen vedenottomäärä on 10 000 m³/d. Kastarlammin lähellä sijaitsee kaivo, joka on hakemuksen mukaan poistettu käytöstä.

Pohjavesialue jakautuu useampaan erilliseen valuma-alueeseen. Pohjaveden purkautumista tapahtuu pääasiassa alueen pohjoispuolelle mm. Kiikunlähteellä Hollolan kirkonseudulla, Mussuonlähteillä ja Kankaranlähteillä Hatsinan alueella sekä Kiikunlähteillä Sairakkalassa. Salpausselän eteläreunalla merkittävimpiä pohjaveden purkautumispaikkoja ovat Ruopan vedenottamon alue, Monteron lähteikkö Korpikylän alueella sekä Sakaramäen lähteikkö ja Hetteikkölähteet Kärkölän puolella. Tennilän alueella pohjavettä

purkautuu useammasta eri kohtaa ja purkautuva pohjavesi kerääntyy Salpausselän eteläreunan pelto-ojiin.

2.3.4.2 Maaperä

Ampumarata sijaitsee hiekkakankaan ja kallioalueen rajakohdassa, jossa maaperä on osittain soistunut. Ampumaradan maaperän päämaalajit ovat hiekka, sora ja moreeni. Ampumarata sijaitsee noin korkeudella +147...+148 m. Pohjaveden pinnankorkeus ampumakatoksen alueella on noin +143...+144 m. Suunnitellun ampumakatoksen lattia on noin korkeudella +149,5 m. Ampumaradan pohjoispuolella sijaitsee kallioalue, jonka laella maanpinta on noin korkeudella +160 m. Muilta osin aluetta ympäröi suoalue noin korkeudella +144 m.

Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialue on laaja ja paksu Ensimmäiseen Salpausselkään kuuluva reunamuodostuma. Ydinalueen muodostaa laaja suppa-alue. Maa-aines on pääasiassa hiekkaa ja soraa. Moreenia saattaa esiintyä sekä pinta- että välikerroksina. Maakerrospaksuudet ovat suurimmillaan yli 70 metriä alueen länsiosassa. Muodostuman leikkaa useita kallio-perän ruhjelinjoja.

Kiikunmäki muodostaa reunadeltan, jossa karkein aines on luoteisosassa. Lounaaseen ulottuvassa Salpausselän kielekkeessä tavataan luoteisrinteellä moreenia sekä runsaasti lohkareita. Salpausselästä lähtevät suuret harjut ovat hiekkavaltaisia, mutta soraa esiintyy välikerroksina. Alueella on myös suppamaaston keskelle syntyneitä pienialaisia soistumia pienten lampien yhteydessä (esim. Ketarlammit ja Kotajärvi).

2.3.4.3 Toiminnan vaikutukset maaperään ja pohjaveteen

Hakemuksen mukaan uudelta lajiradalta ei tule haitallisia vaikutuksia maaperään tai pinta- ja pohjavesiin.

2.3.5 Melu ja meluntorjunta

Hakemuksen liitteenä on esitetty Hälvälän ampumarata, Meluselvitys 2023, 25.10.2023 -raportti (hakemuksen liite 13 A) ja meluntorjuntatoimenpiteenä esitetty C-katos (hakemuksen liite B2, rakennekuva katoksesta).

Hälvälän ampumaradan meluselvityksen päivityksessä on huomioitu seuraavat lajiradat ja ampumatoiminta sekä määritetty laukauskohdaisen melun enimmäisäänitasot L_{AImax} lähialueella. Selvitys kattaa seuraavat radat:

Nykyiset lajiradat:

- 150 m kiväärirata
- 300 m kiväärirata

- Pistoolirata
- Tilannerata

Kehittämissuunnitelman mukaiset lajiradat:

- 600 m rata
- 150 m radan lähiampuma-alue
- Liikemaalirata (korvaa nykyiset kaksi hirvirataa)

Raportin tulosten mukaan Puolustusvoimien Hälvälän ampumaradan ympäristöluvan nro 60/2018/1 lupamääräyksen 8 mukaiset meluraja-arvot lähimmillä asuinalueilla ja loma-asuinalueilla eivät ylity.

Lajiradalle rakennetaan C-tyypin ampumakatos, joka vaimentaa aseiden piipun suuääntä. Radan sijoittuminen on suunniteltu siten, että luodin lento-rata on mahdollisimman alhaalla, jolloin maasto vaimentaa luodin lento-ääntä tehokkaasti. Luodin osumaäärän voimakkuus on tässä tapauksessa merkityksetön. Uuden lajiradan meluvaikutus huomioiden Hälvälän ampumaradan kokonaismelu ei ylitä annettuja ohjearvoja.

2.3.5.1 Toiminnan vaikutukset melutasoon

Hälvälän ampumaradan uusi lajirata, 600 m kiväärirata, ei ylitä ampumaratamelulle annettuja ohjearvoja lähimmillä melulle altistuvilla kohteilla.

2.3.6 Toiminnassa muodostuvat jätteet

Ampumaratatoiminnasta syntyvät jätteet on esitetty taulukossa 1. Ampumaratatoiminnasta ei muodostu vaarallisia jätteitä.

Taulukko 1: Laitoksella muodostuvat jätteet

Jäte	Tunnusnumero (EWC)*	kg/a
Maalitaulut	20 01 01 20 01 40	Sisältyy kartonki- ja metallijätteeseen
Patruunoiden pakkaukset	20 01 01	Sisältyy kartonkijätteeseen
Hylsy	20 01 40	100–1 000
Muu metalliromu	20 01 40	100–1 000
Puujäte	20 01 38	100–1 000
Sekajäte	20 03 01	100–1 000
Kartonkijäte	20 01 01	100–1 000

*Lupaviranomaisen lisäämä sarake

Hylsyt kierrätetään tai uudelleen käytetään, puu- ja sekajäte menee polttoon ja kartonkijäte materiaalina hyödynnettäväksi.

2.4 Tarkkailu

2.4.1 Käyttötarkkailu

Puolustusvoimien ampumaradoilla suoritetaan käytönseuranta valtakunnallisesti yhtenevällä tavalla. Laukausmäärät kirjataan ratakohtaisesti ja ne raportoidaan vuosittain ympäristöviranomaisille. Ampumaradalle on tehty tarkkailuohjelma, joka päivitetään uuden lajiradan valmistuttua.

Hälvälän ampumaradan vesiä tarkkaillaan ”Puolustusvoimat, Hälvälän ampumarata, Huolto- ja tarkkailusuunnitelman, 26.8.2024” mukaisesti.

Alueelta lähtevää vettä tarkkaillaan kolmesta ratakohtaisesta kaivosta/altaasta (1343X021, 1343X027 ja 1343X028). Näytteistä tutkitaan pH, happi, sameus, sähkönjohtavuus, antimoni (Sb), arseeni (As), kupari (Cu), sinkki (Zn), nikkeli (Ni) ja lyijy (Pb). Metallit analysoidaan liukoisina pitoisuuksina. Näyte suodatetaan.

2.4.2 Vaikutustarkkailu

2.4.2.1 Pintavesien tarkkailu

Pintavesiä tarkkaillaan alueen ojasta/lammikosta kolmesta näytepisteestä (1343X004, 1343X013 ja 1343X025) joka 3. vuosi. Näytteet otetaan 2 kertaa kyseisen vuoden aikana. Näytteistä tutkitaan pH, happi, sähkönjohtavuus, antimoni (Sb), arseeni (As), kupari (Cu), sinkki (Zn), nikkeli (Ni), lyijy (Pb), DOC ja kalsium. Metalleista tutkitaan liukoiset pitoisuudet ja näyte suodatetaan.

Pintavesitarkkailun tuloksia verrataan soveltuvien osin Vna 1022/2006 ja sen muutosasetusten (viimeisin muutos 1308/2015) mukaisiin pintaveden ympäristölaatunormeihin. Tulosten tulkinnassa otetaan huomioon, että tarkkailupisteet sijaitsevat ojissa, joissa ympäristölaatunormeja ei suoraan voida soveltaa. Tarkkailussa mukana olevista parametreista vain lyijylle ja nikkelille on määritetty ympäristölaatunormit. Vertailu ympäristölaatunormeihin tehdään lyijyn ja nikkelin liukoisten pitoisuuksien osalta, joista määritetään laatunormia vastaavat biosaatavat pitoisuudet. Biosaatavia pitoisuuksia voidaan arvioida Bio-Met-työkalun avulla. Vuosikeskiarvona (AA-EQS) annetut biosaatavuuteen perustuvat vertailupitoisuudet sisämaan pintavesille ovat 1,2 µg Pb/l ja 4,0 µg Ni/l. Ampumaradan pintavesien riskejä voidaan arvioida metallien biosaatavuuden sekä laimenemisen avulla. Lisäksi kuparille ja sinkille määritetään Bio-Met-työkalun avulla biosaatavat

pitoisuudet, joiden osalta vertailuarvona käytetään kohdekohtaista HC5-pitoisuutta.

2.4.2.1.1 Varautuminen laatupoikkeamaan pintavesissä

Mikäli pintavesitarkkailupisteissä (X004, X013, X025) lyijyn tai nikkelin ympäristönlautunormi ylittyy, otetaan uusintanäyte. Mikäli myös uusintanäytteissä on kohonneita pitoisuuksia ja vuosikeskiarvona laskettu vertailuarvo (AA-EQS) ylittyy, suunnitellaan jatkotoimenpiteet ympäristönlautunormin täyttymiseksi. Ensisijaisesti jatkotoimenpiteenä tehostetaan vesien käsittelyä. Suotovesien laskeutusallas on rakennettu niin, että se voidaan tarvittaessa muokata kolmivaihekesittelyaltaaksi. Tilanneradan käsittelykaivojärjestelmässä voidaan tarvittaessa käyttää käsittelymassaa. Jatkotoimenpiteinä kohteessa voivat olla myös laajennettu/tihennetty näytteenotto sekä ojan virtaaman ja haitta-ainekuormituksen selvittäminen.

2.4.2.2 Pohjavesien tarkkailu

Pohjavesinäytteet otetaan neljästä havaintoputkesta (X003, X018, X019 ja X022) kerran vuodessa ylivalumakaudella. Näytteistä tutkitaan pH, happi, sähkönjohtavuus, kokonaiskovuus, antimoni (Sb), arseeni (As), kupari (Cu), sinkki (Zn), nikkeli (Ni), ja lyijy (Pb). Putket huuhdellaan ennen näytteenottoa. Pinnankorkeudet mitataan ennen ja jälkeen pumppauksen. Näyte otetaan 0,5 metriä putken pohjan yläpuolelta. Metallit analysoidaan liukoisine pitoisuuksina. Näytteenoton yhteydessä kirjataan ylös veden väri, sameus, haju, sekä tiedot pinnankorkeuden muutoksista, huuhte-lusta/pumppausajasta ja lämpötilasta.

Pohjaveden tarkkailutuloksia verrataan soveltuvin osin valtioneuvoston asetuksen (1040/2006) liitteen 7 A mukaisesti pohjaveden ympäristönlautunormeihin, talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1352/2015) liitteen I mukaisesti talousveden laatuvaatimukseen ja -suositukseen sekä julkaisun Ympäristöhallinnon ohjeita 6/2014 sivun 87 taulukon 4 mukaisesti pohjaveden laadun vertailuarvoihin.

2.4.2.2.1 Varautuminen laatupoikkeamaan pohjavesissä

Mikäli pohjavesitarkkailussa havaitaan viitearvojen ylitys, selvitetään jatkotoimenpiteet alueella. Ensisijaisena jatkotoimenpiteenä on ottaa uusia näytteitä näytteenotto- ja analyysivirheen poissulkemiseksi sekä tihentää tarkkailua määrääjäksi. Toissijaisena jatkotoimenpiteenä on toteuttaa alueella lisätutkimuksia, esimerkiksi asentaa väliaikaisia pohjavesiputkia päästölähteen selvittämiseksi. Mahdollisten muiden jatkotoimenpiteiden tarve selvitetään edellä mainituilla toimenpiteillä.

2.4.3 Uuden lajiradan tarkkailu

Lajiradan (600 m) taustavallista suotautuvaa vettä tullaan tarkkailemaan säännöllisesti. Tarkkailuohjelma päivitetään sisältämään uuden lajiradan taustavallin suotovesien tarkkailu, kun uusi lajirata on valmistunut.

Melukuormitusta tarkkaillaan käytönseurannan perusteella pitäen kirjaa ammutuista laukauksista asetyypeittäin, laukausmäärittäin ja ajankohdan mukaan. Mittausten laadunvarmistus toteutetaan tarkkailuohjelman mukaisesti.

Hakija on liittänyt selityksen täydennyksenä (päätöksen liite 3) esityksen uuden lajiradan tarkkailuksi. Tarkkailuesityksen mukaan pohjavettä esitetään tarkkailtavaksi ampumakatoksen itäpuolelle asennettavasta havaintoputkesta (1343X029). Havaintoputkesta otetaan näyte vähintään kerran vuodessa ylivalumakaudella ja siitä tarkkaillaan seuraavat aineet ja ominaisuudet: pH, happi, sähkönjohtavuus, kokonaiskovuus, liukoiset metallit (Sb, As, Cu, Zn, Ni, Pb).

Maastoon johdettavaa suotovettä esitetään tarkkailtavaksi laskeutusaltaan jälkeen sijaitsevasta tarkkailupisteestä (1343X030). Suotovesinäyte otetaan vähintään kerran vuodessa ylivalumakaudella ja siitä tarkkaillaan seuraavat aineet ja ominaisuudet: sähkönjohtavuus, pH, happi, kovuus, kiintoaine, metallien (ainakin Pb, Cu, Sb, As, Co, Zn ja Ni) liukoinen- ja kokonaispitoisuus.

2.5 Kirjanpito ja raportointi

Toiminnasta raportoidaan vuosittain ympäristöviranomaisille. Tarkkailun raportointi tehdään tarkkailuohjelmassa esitettävillä tavoilla.

2.6 Paras käyttökelpoinen tekniikka

Ampumaratatoiminnasta on laadittu kansallinen BAT-raportti; Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta, paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT), Suomen Ympäristö 4/2014. Ampumaradalla noudatetaan BAT-periaatteita.

Uusi 600 m:n lajirata rakennetaan BAT-raportin tason 2b mukaisesti. Tällä 2b tasolla BAT:n periaatteen mukaan suositellaan haitta-ainepitoisten vesien koontia ja tarvittaessa käsittelyä tai vesien muodostumisen estämistä tai kuormituksen rajoittamista.

2.7 Esitetty aikataulu

Radan käyttöönottovuosi on 2025.

2.8 Toiminnan aloittamista koskeva pyyntö

Hakemus sisältää hakemuksen toiminnan aloittamiseksi ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuloa. (YSL 199 §)

Perustelu: Mikäli lupapäätöksen lainvoimaiseksi saaminen viivästyy, tulisi toiminta voida aloittaa, kun rata on rakennettu ympäristölupapäätöksen mukaisesti. Valtiolta ei edellytetä vakuutta.

3 Käsittely

3.1 Täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 29.5.2024, 28.8.2024 ja 13.11.2024.

Täydennyksen 13.11.2024 yhteydessä hakemus on muutettu seuraavasti: Lupahakemuksen ympäristölupahakemuslomaketta (kohdat 13 B, 13 C, 15 B, 16 B) ja liitteitä (liite 8B, liite B1 ja B3) on päivitetty ja toimitettu hakemuksen liitteeksi. Muilta osin ympäristölupahakemus liitteineen pysyvät ennallaan.

Hakemusta on tiedoksiannon jälkeen täydennetty selityksen yhteydessä 18.2.2025. Selityksen liitteenä on toimitettu Hälvälän ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelma 2024, Hälvälän ampumaradan tarkkailuraportti 2024 ja Hälvälän 600 m:n kivääriradan tarkkailuesitys (päätöksen liite3).

3.2 Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi/) 22.11.–30.12.2024.

Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Hollolan kunnan verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Hollolan Sanomat -lehdessä 23.11.2024.

3.3 Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus), Hollolan kunnalta sekä Hollolan kunnan kaavoitus-, ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta. Lisäksi lausunto on pyydetty Lahti Aqua Oy:ltä.

3.3.1 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on kuvannut hakemuksen toimintaa ja todennut seuraavaa:

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta on jättänyt Etelä-Suomen aluehallintovirastolle hakemuksen Hälvälän ampumaradan ympäristöluvan muutoksesta. Uusi lajirata, 600 m kiväärirata, tulee sijoittumaan osittain Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueelle (0409851, 1E-luokka), kuitenkin siten, että lajiradan taustavalli on pohjavesialueen ulkopuolella.

Alueen muut lajiradat (300 m kiväärirata, 150 m kiväärirata, 25 m tilannerata, 25 m pistoolirata, 100 m liikemaalirata (ennen kaksi hirvirataa), 50 m pienoiskiväärirata, 50 m olympiakiväärirata ja 50 m ampumahiihtorata sijoittuvat pohjavesialueen ulkopuolelle. Hakemuksen mukaan Hälvälän ampuma- ja harjoitusalueella ei ole pohjavesialueen ulkopuolista aluetta, johon uusi 600 m pitkä lajirata olisi mahdollista sijoittaa.

Hakemuksen mukaan suunniteltu uusi lajirata, 600 m kiväärirata, ei ylitä ampumaratamelulle annettuja ohjearvoja lähimmillä melulle altistuvilla kohteilla. Lajiradalle rakennetaan C-tyypin ampumakatos, joka vaimentaa aseiden piipun suuääntä. Radan sijoittuminen on suunniteltu siten, että luodin lentorata on mahdollisimman alhaalla, jolloin maasto vaimentaa luodin lentoääntä tehokkaasti. Luodin osumaäänien voimakkuus on tässä tapauksessa merkityksetön. Lajiradan sijainti ja korkeusasema sekä sille rakennettava C-tyypin ampumakatos vähentävät melua merkittävästi. Uuden lajiradan meluvaikutus huomioiden Hälvälän ampumaradan kokonaismelu ei ylitä annettuja ohjearvoja. Melukuormitusta tarkkaillaan käytönseurannan perusteella pitäen kirjaa ammutuista laukauksista asetyypeittäin, laukauserämittäin ja ajankohdan mukaan.

Uusi 600 m lajirata rakennetaan BAT-raportin tason 2b mukaisesti. Tällä 2b tasolla BAT:n periaatteen mukaan suositellaan haitta-ainepitoisten vesien koontia ja tarvittaessa käsittelyä tai vesien muodostumisen estämistä tai kuormituksen rajoittamista.

Taustavallin päälle iskemäkohtaan asennetaan kumimatto (styreenibutadieni tai ominaisuuksiltaan vastaava), joka estää sade- ja sulamisvesien suotautumisen taustavalliin ja siten haitta-ainepitoisten vesien syntymisen. Taustavallin iskemäkohtaan asennettava kumimatto on ominaisuuksiltaan sellaista, että luoti läpäisee sen, mutta luodin muodostama reikä sulkeutuu. Sade tai sulamisvesi ei siten pääse imeytymään luotien iskemäkohdasta taustavalliin. Vedet valuvat kumimattoja pitkin taustavallin juureen ja imeytyvät salaojaan. Salaojan kautta vedet kulkeutuvat kolmivaihekesittelylaitaaseen, josta lähtevästä vedestä otetaan tarkkailunäyte. Taustavallin

yläosaan asennetaan tavallinen kumimatto estämään valumien muodostumista iskemäkohdan yläpuolelta. Taustavallin sisään asennetaan HDPE-kalvo varmistamaan se, että taustavalliin epätodennäköisesti pääsevän suotoveden ohjautuvat kolmivaihekäsittelyyn. Muualta taustavallin alueelta muodostuvat vedet ohjataan ojien/painanteiden kautta maastoon, jotta ne eivät pääse kosketuksiin iskemäkohdalla tulevien vesien kanssa.

600 m:n radan ampumapaikka sijaitsee pohjavesialueen varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella. Ampumapaikalle on suunniteltu C-tyypin ampumakatos, jonka etukatos ja -siivekkeet estävät vesien muodostumisen ampumapaikalle. Ampumapaikan eteen asennetaan myös tavallinen kumimatto. Karttatarkastelun ja lähialueelta käytettävissä olevien pohjaveden pinnanmittausten perusteella pohjavesi esiintyy ampumakatoksen kohdalla noin 4–5 m:n syvyydellä maanpinnasta.

Hämeen ELY-keskus hyväksyi 9.10.2024 Hälvälän ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelman (26.8.2024, Ramboll Finland Oy), joka ei sisältänyt vielä uuden 600 m lajiradan huoltoa ja tarkkailua. Tarkkailuohjelma on päivitettävä uuden lajiradan valmistuttua. 600 m:n lajiradan lähistölle tulee asentaa uusi pohjaveden havaintoputki, joka lisätään alueen pohjavesitarkkailuun.

3.3.2 Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Valvontajaosto on kuvannut Puolustusvoimien ja Lahden Ampumaseura ry:n nykyisen toiminnan sääntelyä ja lupamääräysten eroja ja lausunut seuraavaa:

3.3.2.1 Puolustusvoimien ampumaratojen nykyisen toiminnan sääntely

Puolustusvoimien ampumaradoilla on voimassa olevissa ympäristölupapäätöksissä määritetty seuraavat toiminta-ajat:

”9. Ampumaradalla on noudatettava ammunassa seuraavia käyttöaikoja:

- Maanantai–perjantai klo 8–21
- Lauantaisin klo 9–18
- Sunnuntaisin klo 12–18
- Juhlapyhinä ja niiden aattoina ammunta on kokonaan kielletty.

Edellä mainituista ampuma-ajoista voidaan poiketa erityisistä (esim. pimeäammunnat) enintään 7 kertaa vuodessa. ...”

Ampumaradoilla tapahtuvan toiminnan lisäksi Puolustusvoimien alueella on maastossa tapahtuvaa toimintaa, jolle ei ole määritelty toiminta-aikoja. Osalla radoista ylläpitovastuu on Hälvälän Ampumaurheilukeskus ry:llä.

Ympäristölupapäätöksessä Nro YSO/107/2009 sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä Nro 60/2018/1 annetaan huoltoa, tarkkailua sekä raportointia koskevat lupamääräykset. Luvan mukaiset tarkkailut on esitetty huolto- ja tarkkailuohjelmassa (Ramboll Finland Oy, 30.11.2018), esimerkiksi pohjavesiä tarkkaillaan kerran vuodessa.

Lupahakemuksen liitteenä on esitetty mm. vuoden 2023 tarkkailuraportti. Lupahakemuksen liitteenä on esitetty Hälvälän ampumaradan meluselvitys 2023 (Akukon Oy), joka on mallilaskentaan perustuva ja joka sisältää vuoden 2023 radat vuoden 2021 meluntorjuntaselvityksen mukaisilla torjuntatoimenpiteillä sekä kehittämissuunnitelman mukaisen ampumatoiminnan (sisältää uuden 600 m radan). Selvityksessä on liitteenä ratakohtaiset melukartat sekä niiden tiedoista yhdistetty yhteismelukartta. Selvityksen mukaan ympäristöluvan lupamääräyksen 8 melun raja- arvot eivät ylitä lähimillä asuinalueilla ja loma-asumiseen käytettävillä alueilla.

3.3.2.2 Lahden Ampumaseura ry:n haulikkoradan ympäristölupa

Samalla Puolustusvoimien hallinnoiman alueen sisällä sijaitsee Lahden Ampumaseura ry:n haulikkorata, joka on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen luvittama ja valvoma. Lahden Ampumaseura ry:n ympäristölupaa on muutettu 8.3.2023 (muutettu päätös lausunnon oheismateriaalina).

Muutoshakemus kohdistui meluvallin rakentamiseen eikä varsinaiseen ampumatoimintaan haettu muutosta. Meluvallin rakennustyön aikana radalla ei ole ollut ammuntaa. Meluvallin pitäisi valmistua vuoden 2025 loppuun mennessä. Muutettu päätös korvasi aikaisemman ympäristöluvan (Hollolan valvontajaosto 26.9.2018 § 28) määräykset, mutta voimassa olevan luvan kertoelmaosio jäi voimaan.

Ympäristöluvan muutoksen määräyksien mukaan sekä ampumatoiminnalle (määräykset 4 a ja 4 b) että maanrakentamistoiminnalle ja siihen liittyvälle raskaalle liikenteelle on annettu toiminta-ajat (määräys 7 c). Ampumatoiminnan toiminta-ajat laajenevat sen jälkeen, kun meluntorjuntatoimenpiteet (määräys 7) ovat valmistuneet ja niiden jälkeiset mittaukset (määräys 8) on tehty. Lahden Ampumaseuran haulikkoradan toiminta-ajat ovat suppeammat kuin Puolustusvoimien luvassa.

Lupamääräyksen 16 mukaan:

”Toiminnanharjoittajan on toimitettava suunnitelma Hälvälän ampuma-alueen melun tarkkailusta hyväksyttäväksi Hollolan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Suunnitelmassa on huomioitava Lahden Ampumaseura ry:n haulikkoradan sekä alueen muiden ampumamelua aiheuttavien toimintojen yhteisvaikutukset (esimerkiksi puolustusvoimat ja Hälvälän

Ampumaurheilukeskus ry). Tarkkailu voidaan toteuttaa yhdessä muiden lähialueen toiminnanharjoittajien kanssa.

Suunnitelma tulee toimittaa 31.12.2026 mennessä osoitteeseen kirjaamo@hollola.fi tai Hollolan valvontajaosto, PL 66, 15871 Hollola sekä tiedoksi Hämeen ELY-keskukselle. Saadun suunnitelman perusteella lupaviranomainen voi antaa erillisiä määräyksiä melutarkkailusta.”

Haulikkorata sijaitsee kokonaisuudessaan pohjavesialueella ja pohjaveden tarkkailusta on annettu määräyksiä (lupamääräykset 14 ja 15).

3.3.2.3 Puolustusvoimien ja Lahden Ampumaseura ry:n lupamääräysten eroavaisuuksista

Toiminta-ajat

Puolustusvoimien ja Lahden Ampumaseuran ympäristölupien määräykset eroavat ampumaratojen toiminta-ajoissa merkittävästi. Puolustusvoimien radoilla on selvästi pitemmät toiminta-ajat. Lisäksi ratojen ulkopuolella maastossa tapahtuvaa toimintaa ei ole rajoitettu ja maastossa myös ammutaan. Yksittäisen kuntalaisen tai lähialueen asukkaan on lähes mahdotonta tietää, mistä toiminnasta ampumamelu milloinkin syntyy.

Lisäksi Lahden Ampumaseuran luvan muutoksessa (8.3.2023) annettiin tiukat toiminta-ajat meluvallin rakentamiseen liittyvälle raskaalle liikenteelle, koska liikenne kulkee rauhallisen asuinalueen läpi ja aiheuttaa häiriötä asumiselle. Ennen lupamuutoksen käsittelyä raskaan liikenteen aiheuttamasta melusta ja pölystä tuli paljon valituksia. Puolustusvoimien lupapäätöksissä ei ole rajoitettu raskaan liikenteen toiminta-aikoja ja esimerkiksi kesällä 2024 aiheesta tuli joitakin valituksia kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tällöin kävi ilmi, että valituksen kohteena oleva liikenne oli Puolustusvoimien ratoihin liittyvää maanrakennustoimintaa.

Pohjaveden tarkkailu

Lahden Ampumaseura on velvoitettu tarkkailemaan pohjavettä 3 eri putkesta, joista yksi on Puolustusvoimien kanssa sama putki (X022). Pohjaveden tarkkailua tulee tehdä 2 kertaa vuodessa kaikista putkista. Puolustusvoimien lupamääräykset velvoittavat vain kerran vuodessa tehtävään pohjaveden näytteenottoon. Lahden Ampumaseuran tarkkailuvelvoitteiden mukaan analysoitavien aineiden määrä on myös paljon laajempi kuin Puolustusvoimilla. Lahden Ampumaseura ei ole pystynyt toteuttamaan lupamääräysten mukaista tarkkailua Puolustusvoimien putkesta, mm. näytteitä on jäänyt ottamatta ja putkesta on analysoitu vain Puolustusvoimilta vaaditut

suppeammat analyysit. Osasyys on kerrottu, että Puolustusvoimien kanssa on ollut vaikea sopia näytteenotosta.

Puolustusvoimien muutoshakemuksen liitteenä toimitetusta vuoden 2023 tarkkailuraportista (BU13246 Liite 8. Hälvälän ampumaradan tarkkailuraportti 2023) voidaan myös huomata, että pohjavettä ei ole tarkkailtu Puolustusvoimien ympäristölupien lupamääräyksien mukaisesti, vaan analyysivalikoimasta vaikuttaa jääneen pois arseeni (As) ja nikkeli (Ni).

Toimintojen mahdollisesti yhteisiä vaikutuksia pohjaveteen ja meluun on vaikea vertailla ja erottaa. Lahden Ampumaseuran pohjavesiseurannoissa on ollut viitteitä pienistä määristä haitta-aineita, mm. öljyhiilivetyjä, mutta koska kaikkia samoja analyysijä ei ole vaadittu Puolustusvoimien tarkkailusta, on vaikea muodostaa kokonaiskuvaa alueen pohjaveden laadusta ja mahdollisista ongelmista ja niiden mahdollisista lähteistä. Lahden Ampumaseuran rata sijaitsee kokonaisuudessaan pohjavesialueella ja päävirtaus haulikkoradan ja meluvallin alueelta on itään suljetun Tiilijärven vedenotamon suuntaan (Salpakankaan pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys, 13.3.2020, GTK). Voitaneen myös todeta, että tässä tapauksessa kahden eri toimijan luvat, jotka on käsitelty eri lupaviranomaisissa ja joilla on eri valvontaviranomaiset, ovat asettaneet toiminnanharjoittajat eriarvoiseen asemaan.

Valvontajaosto on tutustunut hakemukseen ja antaa lausuntonaan seuraavan:

Valvontajaoston näkemyksen mukaan Puolustusvoimien Hälvälän ampumaradan ympäristölupakokonaisuus useine muutospäätöksineen on monimutkainen ja sekava. Valvontajaosto esittää aluehallintovirastolle, että se kirjaa kaikki lupamääräykset yhteen päätökseen ja toivoo, että Puolustusvoimat suhtautuvat asiaan myönteisesti.

Puolustusvoimat tulee velvoittaa osallistumaan yhteisen meluselvityksen tekemiseen Lahden Ampumaseuran kanssa tulevaisuudessa, kun molempien toimijoiden melun torjuntatoimenpiteet ja uusi 600 m rata ovat valmistuneet. Puolustusvoimien nykyisessä meluselvityksessä ei ole huomioitu Lahden Ampumaseuran toiminnan melua.

Hakemuksessa Puolustusvoimat esittää 600 m radalle käyttöajoiksi maanantai-perjantai klo 8–21, lauantai klo 9–18 ja sunnuntai klo 12–18 ja 356 päivää vuodessa. Valvontajaoston näkemyksen mukaan käyttöajoista tulee rajata pois vähintään juhlapyhät ja niiden aatot, kuten muillakin Puolustusvoimien radoilla on määrätty.

Suosittelavinta olisi, jos toiminta-ajat olisivat yhtenäiset Lahden Ampumaseuran lupamääräysten toiminta-aikojen kanssa. Myös raskaalle liikenteelle tulisi antaa samat toiminta-ajat kuin Lahden Ampumaseuralle. Tai vaihtoehtoisesti hyvin aikaisin aamulla tai hyvin myöhään illalla tapahtuva raskas liikenne tulisi velvoittaa ajamaan alueelle toista reittiä (Kirkkotieltä tulevan tieliittymän kautta) eikä Tiilikankaan asuinalueen kautta.

Valvontajaosto toteaa vielä, että etenkin melun osalta tavallisen yksityisasukkaan ja mahdollisen haitankärsijän on mahdotonta erottaa melun lähdettä. Puolustusvoimien pohjaveden tarkkailuvaatimukset tulisi yhtenäistää vähintään analyysivalikoimien osalta vastaamaan Lahden Ampumaseuran tarkkailuvaatimuksien kanssa. Valvontajaoston näkemyksen mukaan Puolustusvoimien ampumaradan toiminnalla ja Lahden Ampumaseura ry:n haulikkoradan toiminnalla on yhteisiä ympäristövaikutuksia, mm. meluvaikutukset ja pohjavesivaikutukset.

Kahden vierekkäisen ampumaradan ympäristövaikutukset voitaisiin parhaiten hallita, mikäli toiminnot katsottaisiin sellaiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, joka voitaisiin käsitellä yhdessä ympäristölupamenettelyssä ja yhden lupaviranomaisen luvittamana ja valvomana.

Puolustusvoimien nykyisessä ympäristöluvassa on jo nyt käsitelty myös siviilikäytössä olevien ampumaratojen toimintaa. Puolustusvoimat voivat myös käyttää Lahden Ampumaseuran haulikkoratoja jo nyt lupamääräysten mukaan laajemmilla toiminta-ajoilla kuin luvan haltija Lahden Ampumaseura. Valvontajaoston näkemyksen mukaan kaikki Hälvälän alueen ampumaratatoiminnot tulisi käsitellä yhtenä kokonaisuutena.

Lausunnon liitteenä valvontajaosto toimittaa aluehallintovirastolle Lahden Ampumaseuran voimassa olevat lupa-asiakirjat oheismateriaalina lupamääräyksien mahdollista vertailua varten.

3.3.3 Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Terveydensuojeluviranomaisen tietoon ei ole viime vuosina tullut epäilyjä Puolustusvoimien Hälvälän ampumaratojen toiminnasta aiheutuvasta terveyshaitasta tai merkittävästä viihtyvyshaitasta. Vuonna 2022 terveydensuojeluun tuli yksittäisiä asukkaiden yhteydenottoja häiritseväksi koetusta melusta, joka aiheutui Lahden Ampumaseuran Hälvälän ampumaradan meluvallin rakentamiseen liittyvästä maansiirtoliikenteestä Tiilikankaantiellä. Mikäli Puolustusvoimien uuden kivääriammuntaradan rakentamiseen liittyy maansiirtokuljetuksia, tulisi aikaisemmin koettu häiriö huomioda kuljetusreittien suunnittelussa. Kuljetuksista ei tulisi aiheudu kohtuutonta viihtyvyyshaittaa asutukselle.

Ampumaratojen käytöstä aiheutuva melutaso ei saa ylittää A-painotettuna enimmäistasona impulssiaikavakiolla L_{AImax} asumiseen käytettävillä alueilla 65 dB eikä loma-asumiseen käytettävillä alueilla 60 dB ohjearvoa (Vnp 53/1997). Hakija on teettänyt vuonna 2023 Hälvälän ampumaradan meluselvityksen, jossa on huomioitu nykyisten lajiratojen lisäksi 600 metrin ki-väärirata ja muut kehittämissuunnitelman mukaiset lajiradat. Meluselvitys koskee kuitenkin vain Puolustusvoimien omia ampumaratoja, eikä siinä ole huomioitu samalla Puolustusvoimien hallinnoimalla alueella sijaitsevan Lah-den Ampumaseura ry:n haulikkoradan meluvaikutuksia. Hälvälän toimin-noista aiheutuvaan kokonaismelukuormaan ja mahdollisiin melusta aiheu-tuviin terveyshaittoihin ei siten ole mahdollista ottaa kantaa pelkästään ky-seisen meluselvityksen perusteella. Terveydensuojeluviranomaisen näke-myksen mukaan Hälvälän ampumarata-alueelle tulisi laatia meluselvitys, jossa huomioidaan kaikkien ampumaratojen toiminnasta aiheutuva koko-naismelukuorma asutukselle ja ympäristöön. Terveydensuojeluviranomai-nen voi ottaa kantaa tarvittaviin meluntorjuntarakenteisiin ja ammuntojen vuorokautisiin toiminta-aikoihin siinä vaiheessa, kun alueen kaikkien toi-mintojen kokonaismelukuorma on tarkemmin tiedossa.

Osa ampumaradasta sijaitsee yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tär-keällä pohjavesialueella, joten pohjaveden suojelu tulee erityisesti huomi-oida lupaprosessissa. Hakija tulee velvoittaa tarkkailemaan toiminnan poh-javesivaikutuksia riittävässä laajuudessa. Sade- ja sulamisvesien johtami-nen tulee toteuttaa hallitusti. Hakija tulee velvoittaa toteuttamaan tarvitta-vat taustavallin suojarakenteet ja pintavesien käsittelyrakenteet ennen toi-minnan aloittamista. Suotovesitarkkailua tulee toteuttaa esitetyn suunnitel-man mukaisesti.

Ampuma-alueen jätehuolto tulee järjestää siten, ettei maaperään tai ympä-ristöön joudu terveydelle haitallisia aineita eikä toiminnasta aiheudu ympä-ristön roskaantumista. Luotien talteenottojärjestelmän kuntoa ja toimi-vuutta tulee tarkkailla säännöllisesti.

Toiminnassa tulee käyttää alan parasta käyttökelpoista tekniikkaa etenkin meluhaittojen ja haitta-ainepäästöjen torjunnan osalta.

Terveydensuojeluviranomaisella ei ole muilta osin huomautettavaa Puolus-tusvoimien logistiikkakeskuksen esikunnan ympäristölupahakemuksesta.

3.3.4 Hollolan kunnan lausunto

Hälvälän ampumarata sijaitsee Hälvälän harjoitusalueella. Harjoitusalue ei sisälly kunnan hyväksymiin kaavoihin eikä kaavalla voida ohjata harjoitus-alueen toimintaa. Hälvälän harjoitusalueen välittömässä läheisyydessä on Hollolan kunnan laajin asumistaajama, Tiilikankaan asuinalue, sekä

pienemmät, Työtjärven ja Krouvin asuinalueet, joissa asuu yhteensä tuhansia asukkaita. Harjoitusalue sijaitsee Suomen suurimpiin kuuluvan pohjavesiesiintymän päällä ja kunnan aktiivisessa virkistyskäytössä olevien neljän pienemmän järven välittömässä läheisyydessä.

Hälvälän alueella ampumatoimintaa harjoittavat Puolustusvoimat, Lahden Ampumaseura ry sekä Hälvälän ampumaurheilukeskus ry. Ampumatoiminta on jaettavissa maanpuolustukseen suoraan liittyvään toimintaan sekä harrastus- ja kilpailutoimintaan.

Ampumatoimintaa säädellään useissa laeissa, joista keskeisimmät ovat: ympäristönsuojelulaki, terveydensuojelulaki, jätelaki, ampumaratalaki sekä valtioneuvoston asetus ampumaradoista. Lisäksi toiminnassa on otettava huomioon lukuisia muita eri asteisilla säädöksillä asetettuja raja-arvoja ja rajoitteita kuten EU:n ympäristömeludirektiivi 2002/49/EY.

Hollolan kunnan elinvoimavaliokunnan valvontajaosto käsittelee ja myöntää harrastus- ja kilpatoimintaan liittyvät Lahden Ampumaseura ry:n toiminnan ympäristöluvat. Puolustusvoimien lupa-asiat käsittelee aluehallintovirasto. Vastaavasti valvontaviranomaisina toimivat sekä kunnan valvontajaosto sekä valtiolla Hämeen ELY-keskus. Erillisten tahojen käsittelemänä eri lakeihin kirjatut yhteis- ja kokonaisvaikutusten arviointi ei ole mahdollista etenkin, kun lupien täydennyksiä ja muutoksia on tehty jatkuvasti. Lisäksi lupien keskinäinen priorisointi ei erillisissä käsittelyissä ole mahdollista, jolloin maanpuolustuksen kannalta keskeinen toiminta voi jäädä alisteiseen asemaan.

Kun otetaan huomioon kahden eri lupaviranomaisen eri aikoina tehdyt Hälvälän harjoitusalueen ampumatoimintaa koskevat varsinaiset ja muutospäätökset, harjoitusalueen toiminnan laajentuminen sekä hallintolain lähtökohta siitä, että toisiinsa vaikuttavien asioiden samanaikainen valmistelu- ja ratkaisuvaihtoehto, tulee Hälvälän ampumatoimintaa käsitellä yhtenä kokonaisuutena, jotta toiminnan yhteisvaikutukset voidaan riittävällä tavalla arvioida lakien edellyttämällä tavalla. Tähän perustuen Hollolan kunnanhallitus katsoo, ettei sillä ole mahdollisuutta arvioida riittävällä tavalla Hälvälän alueella toteutettavien eri toimintojen yhteis- ja kokonaisvaikutusta ympäristöön ja terveyteen.

Edellä esitettyyn perustuen Hollolan kunta edellyttää, että aluehallintovirasto jatkossa käsittelee ja hyväksyy koko Hälvälän harjoitusalueen ampumatoiminnan luvat sekä lupia koskevan valvonnan.

3.3.5 Lahti Aqua Oy

Lahti Aqua toteaa, ettei uusi ampumarata, taustavallit eikä radan ja vallien rakentaminen saa aiheuttaa pohjaveden pilaantumista. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen on seurattava säännöllisesti pohjaveden laatua. Pohjaveden laaduntarkkailun tulokset on toimitettava myös Lahti Aqua Oy:lle.

3.4 Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

3.5 Selitys ja täydennys

3.5.1 Selitys annettuihin lausuntoihin

3.5.1.1 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Hämeen ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että Hälvälän ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelma on päivitettävä sisältämään 600 m lajiradan tarkkailu ja että lajiradan lähistölle tulee asentaa uusi pohjaveden havaintoputki. PVLOGLE toteaa, että huolto- ja tarkkailuohjelma päivitetään sisältämään myös uuden lajiradan tarkkailu (suotovesi ja pohjavesi). PVLOGLE toimittaa päivitetyn huolto- ja tarkkailuohjelman ELY-keskukselle.

3.5.1.2 Hollolan kunta

Hollolan kunnanhallituksen ja elinvoimajaoston lausunnot sisälsivät erilaisia Puolustusvoimien Hälvälän ampumarataan ja ampuma- ja harjoitusalueeseen liittyviä huomioita. PVLOGLE toteaa kuitenkin, että ne eivät liity viireillä olevaan ympäristöluvan muutoshakemukseen koskien uutta 600 m lajirataa.

Kunnanhallituksen lausunnossa todetaan, että Puolustusvoimien harjoitusalue ei sisälly kunnan hyväksymiin kaavoihin. PVLOGLE toteaa, että kaavoituskysymys ei liity käsiteltävänä olevaan yhtä uutta lajirataa koskevan asiaan. Puolustusvoimien käytössä olevat alueet Hälvälässä on merkitty maakuntakaavaan.

Puolustusvoimien ampumaradan ja haulikkoradan yhteisvaikutusten arvioinnin vaikeuteen PVLOGLE toteaa, että vaikutusten yhteisarviointi ei ole vaikeaa. Molemmilla toiminnoilla on oma ympäristölupa, joiden avulla vaikutuksia tarkkaillaan ja rajoitetaan. Meluvaikutusten yhteisarviointia on käsitelty enemmän selityksen kohdassa 2.1. Erillisten lupien kautta tapahtuva säätely (priorisointi) ei vaikuta heikentävästi maanpuolustuksen toimintaedellytyksiin Hälvälän ampumaradalla. PVLOGLE toteaa, että lainvoimaisen ympäristöluvan ja 600 metrin lajiradan rakentamisen jälkeen Hälvälän

ampumarata mahdollistaa maanpuolustuksen kannalta riittävän toiminnan. Nyt käsiteltävä ympäristöluvan muutos lisää ampumaratatoiminnan ympäristövaikutuksia vain vähän ja vaikutusten hallinta on toteutettu BAT-periaatteiden mukaisesti ja osittain jopa paremmin. PVLOGLE katsoo, että muutoshakemuksen mukainen toiminta ei lisää ympäristövaikutuksia merkittävästi. Muutos ei anna aiheutta ympäristölupamääräyksille, joilla toimintamahdollisuuksia rajoitettaisiin lisää.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa todettiin, että maansiirtotöistä ei saa aiheutua viihtyvyyshaittaa. Vastineena tähän PVLOGLE toteaa, että 600 m lajiradan maakuuljetukset voidaan toteuttaa Kirkkotien kautta, jolloin Tiilikankaantien alueelle ei aiheudu viihtyvyyshaittaa. Samassa lausunnossa on myös todettu, että pohjavettä tulee tarkkailla riittävässä laajuudessa. PVLOGLE toimittaa tämän asiakirjan liitteenä esityksen pohjaveden tarkkailusta ja uuden pohjavesiputken sijoituspaikasta (Liite 3). Tämän lisäksi PVLOGLE toteaa, että vain 600 m lajiradan ampumakatos sijaitsee pohjavesialueella.

3.5.1.3 Ampumaratojen toiminnallinen yhteys ja yhteistarkkailun tarve

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on selitys- ja täydennyspyynnössään pyytänyt meluasioden lisäksi esityksen Hälvälän ampumaradan ympäristölupaan tarvittavista muutoksista toimintakiinteistön ampumatoiminnan melun ja pohjaveden yhteistarkkailemiseksi. Tämän lisäksi myös Hollolan kunnan eri tahojen lausunnot sisälsivät vastaavia asioita. PVLOGLE:n toteaa, että edellä mainitut asiat eivät liity vireillä olevaan 600 m lajiradan ympäristöluvan muutoslupahakemukseen, joten PVLOGLE ei esitä ympäristölupaan tarvittavia muutoksia, jotka liittyvät toimintakiinteistön ampumatoiminnan melun ja pohjaveden yhteistarkkailuun.

Edellä mainitun lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt PVLOGLE:lta näkemyksen toimintakiinteistöllä sijaitsevien sotilas- ja siviiliampumaratojen toiminnallisesta yhteydestä. Puolustusvoimien toiminta ampumaradalla perustuu sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävään, johon puolustusvoimista annetun lain (551/2007, PVL) 2 §:n 1 momentin 1 kohdan c alakohdan mukaan kuuluu sotilaskoulutuksen antaminen siten kuin asevelvollisuuslaissa ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa säädetään (PVL 5 §). Puolustusvoimien Hälvälän ampumaradalla annetaan näiden lakien tarkoittamaa koulutusta Suomen maanpuolustuksen turvaamiseksi. Tämän lisäksi Puolustusvoimien Hälvälän ampumaradalla toimii yksityinen ampumaseura (Hälvälän Ampumaurheilukeskus ry), joka hallinnoi Puolustusvoimien ja ampumaseuran välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti tiettyjä ampumaradan lajiratoja. Lajiradat voidaan kuitenkin ottaa sopimuksen nojalla tarvittaessa edellä mainittujen lainkohtien mukaiseen Puolustusvoimien käyttöön. Edellä mainitun lisäksi PVLOGLE toteaa, että toimintakiinteistön omistaa Metsähallitus ja Puolustusvoimat toimii alueella vuokralaisena. Myös

haulikkoradan ampumaseura (Lahden Ampumaseura ry) on vuokralaisena toimintakiinteistöllä ja ampumaseuralla on haulikkoradan osalta Metsähallituksen kanssa kokonaan erillinen vuokrasopimus. Haulikkoradan ympäristöluvan hakeminen ja sen velvoitteiden täyttäminen on Lahden Ampumaseura ry:n vastuulla vuokrasopimuksen mukaisesti. Haulikkorata, sen ympäristölupa ja haulikkoradan toiminnan jatkuminen tai loppuminen eivät vaikuta eivätkä saa vaikuttaa Puolustusvoimien toimintaan alueella ja Puolustusvoimien lakisääteisen tehtävän toteuttamiseen. PVLOGLE toteaa myös, että Lahden Ampumaseuran haulikkoradan ampumatoiminta on yhdistystoimintaa ja Puolustusvoimat ei käytä haulikkorataa lakisääteiseen sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäväänsä. Puolustusvoimilla on säilyttävä mahdollisuus muuttaa ampumaratojensa toimintaa lakisääteisen sotilaallisen maanpuolustustehtävän toteuttamiseksi ilman, että se on kytköksissä ympäristölupapäätöksiä kautta pelkästään yhdistystoimintana toteutettavaan ampumaratatoimintaan.

Puolustusvoimien ampumaradan ja Lahden Ampumaseuran haulikkoradan toiminnallisten erojen ja erillisten sopimusjärjestelyiden myötä PVLOGLE katsoo, että Puolustusvoimien Hälvälän ampumarata ja Lahden Ampumaseura ry:n haulikkorata eivät muodosta ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaista toimintakokonaisuutta.

3.5.2 Hakemuksen täydennykset

Lupaviranomainen on pyytänyt selityspyynnön yhteydessä hakijaa täydentämään hakemusta mm.

- toimintakiinteistön koko ampumatoiminnan yhteismelukartalla (L_{AImax}) uusi toiminta huomioiden,
- karttaesityksellä samalla kiinteistöllä sijaitsevien sotilas- ja siviiliampumaratojen lupien enimmäislaukausmäärien mukaisista melunleviämisalueista (keskiäänitaso L_{Aeq} 45, 50, 55 ja 60 dB) uusi toiminta huomioiden,
- tiedoilla ratarakenteisiin käyttävistä muualta tuotavista maa-aineksista ja niiden soveltuvuudesta alueelle
- esityksellä uuden radan pohjavesien vaikutustarkkailuksi ja raportilla viimeisimmistä pohjavesitarkkailutuloksista.
- esityksellä Hälvälän ampumaradan ympäristölupa tarvittavista muutoksista toimintakiinteistön ampumatoiminnan (sotilas ja siviili) melun ja pohjaveden yhteistarkkailemiseksi,
- hakijan näkemyksellä toimintakiinteistöllä sijaitsevien sotilas- ja siviiliampumaratojen toiminnallisesta yhteydestä (YSL 41 §).

Hakija on täydentänyt hakemustaan seuraavasti:

3.5.2.1 Hälvälän ampumaradan ympäristömeluselvitys

Hälvälän ampumaradalle rakennettavan 600 metrin lajiradan aiheuttama melu ei aiheuta melun ohjearvon L_{AImax} 65 dB ylittymistä asumiseen käytettävällä alueella. Tämä voidaan todeta lupahakemuksen liitteenä olevan meluselvityksen liitteestä (Akukon Oy 25.10.2023, liite B1, L_{AImax}), jossa on mukana kaikkien ympäristölupaan kuuluvien lajiratojen melu. Melun ohjearvo ei siis ylity, vaikka huomioidaan Puolustusvoimien kaikkien Hälvälän ampumaradan lajiratojen toiminnasta aiheutuva melu. Täydennyksessä pyydetty melun yhteisarviointi yksityisen seuran ylläpitämän haulikkoradan kanssa ei muuta tätä tulkintaa. Lahden Ampumaseura ry:n haulikkoradan aiheuttaman melun leviäminen ja ohjearvon mahdollinen ylittyminen voidaan todeta sille tehdystä meluselvityksestä. Ampumaradan melutason ohjearvot on määritetty yksittäislaukauksen AI-enimmäisäänitasona (L_{AImax}) (Vnp 53/1997). Ampumaratojen yhteismelu ei ole AI-enimmäisäänitasojen summa, vaan korkein AI-enimmäisäänitaso. Maksimimelun yhteisarviointi ei siksi muuttaisi kummankaan tarkasteltavan radan maksimimelun leviämisaluetta ja siksi ne voidaan tarkastella ohjearvon ylittymisen suhteen yhtä hyvin myös erillään. AI-enimmäisäänitasojen yhteisarviointi ei siis toisi mitään uutta tietoa alueen melutilanteesta.

Rakennettavan 600 metrin lajiradan lupahakemuksessa ilmoitettu laukausmäärä (40 000 ls/v) on vähäinen, kun sitä verrataan muiden Hälvälän ampumaradan lajiratojen yhteenlaskettuun laukausmäärään (noin 500 000 ls/v). Laukausmäärän lisäyksen vaikutus on noin 0,3 dB vuositasolla, jota voidaan pitää hyvin vähäisenä melun lisäyksenä. Meluvaikutusta voidaan arvioida vertaamalla laukausmääriä keskenään, koska kaikilla radoilla käytettävien aseiden melupäästö on keskimäärin samaa tasoa.

Uuden rakennettavan ampumaradan vähäisen meluvaikutuksen vuoksi on kohtuutonta vaatia tekemään lisää meluselvityksiä.

Hälvälän ampumaradat ovat lainvoimaisen ympäristöluvan mukaisessa kunnossa myös meluntorjunnan osalta. Ampumaratojen meluvaikutus on vähentynyt ympäristöluvan mukaisten meluntorjuntatoimenpiteiden johdosta merkittävästi enemmän kuin uuden 600 metrin lajiradan käyttöönotto sitä lisää. Uuden lajiradan rakenteet ja sijainti on optimoitu meluvaikutusten osalta siten, että ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tilannetta ei voida parantaa. PVLOGLE toteaa, että Hälvälän ampumaradan kokonaismeluvaikutus on ennen ympäristölupaa vallinneeseen tilanteeseen verrattuna huomattavasti vähäisempi vaikka 600 metrin lajirata otetaankin käyttöön.

PVLOGLE katsoo, että lupahakemuksen liitteenä toimitetut meluselvitykset ovat riittävät arvioitaessa uuden 600 metrin lajiradan vaikutusta Hälvälän ampumaradan kokonaismeluun.

3.5.2.2 Lajiradan rakentaminen sekä lajiradan ja ampumaradan huolto- ja tarkkailu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt täydennyksessä tiedot lajiradan rakentamisessa tarvittavista muualta tuotavista maa-aineksista. PVLOGLE toteaa, että lajiradan rakentamisessa käytettävä maa-aineksen alkuperä, enimmäismäärä, laatu ja laaduntarkkailu selviää vasta, kun rakentaminen on kilpailutettu ja rakentaminen alkaa. PVLOGLE toimittaa nämä tiedot hyvissä ajoin Hämeen ELY-keskukselle ennen rakentamisen aloittamista. Rakentamisen tarkka ajankohta riippuu vireillä olevan ympäristölupahakemuksen käsittelyajasta.

Aluehallintovirasto on pyytänyt myös toimittamaan esityksen 600 m ampumaradan pohjavesivaikutusten tarkkailusta sekä uuden pohjavesiputken sijoituspaikasta. Hälvälän 600 m kivääriradan tarkkailuesitys on täydennyksen liitteenä 3.

Edellä mainitun lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt täydentämään hakemusta viimeisimmällä päivitetyllä Hälvälän ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelmalla sekä viimeisimmillä pohjavesitarkkailutuloksilla. Hälvälän ampumaradan viimeisin huolto- ja tarkkailuohjelma on täydennyksen liitteenä 1. Viimeisimmät tarkkailutulokset ovat täydennyksen liitteen 2 sivulla 7.

3.5.3 Hämeen ELY-keskuksen lausunto hakemuksen täydennyksistä

ELY-keskus on lausunut selityksen yhteydessä tehdystä hakemuksen täydennyksestä seuraavaa:

Hämeen ELY-keskus katsoo, että koska vireillä oleva lupahakemus koskee uuden 600 metrin lajiradan perustamista, ei Puolustusvoimien ja Lahden Ampumaseura ry:n toiminnallista yhteyttä eikä toimintojen yhteistarkkailua ole syytä tässä yhteydessä käsitellä.

Uuden 600 m kivääriradan pohja- ja suotovesien tarkkailuesityksen mukaan pohjavesinäyte ja suotovesinäyte otetaan vähintään kerran vuodessa ylivalumakaudella. Hämeen ELY-keskus katsoo, että tarkkailu tulisi tehdä ensimmäisten kolmen vuoden ajan kaksi kertaa vuodessa uuden lajiradan ympäristönsuojelurakenteiden toimivuuden varmistamiseksi.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että suoto- ja pohjavesitarkkailupisteet voidaan sijoittaa ehdotuksen mukaisesti. Pohjaveden havaintoputken

siiviläosan tulee ulottua koko kallionpinnan yläpuoleiseen vedellä kyllästyneeseen kerrokseen ja noin metri sen yläpuolelle.

4 Aluehallintoviraston ratkaisu

4.1 Ympäristölupa

Aluehallintovirasto myöntää ympäristöluvan toiminnan olennaiselle muutokselle (uusi 600 m:n kiväärirata) ja muuttaa Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan Hälvälän ampumaradan toimintaa koskevaa ympäristölupaa nro YSO/107/2009 (muutoksineen) hakemuksessa esitettyjen muutosten johdosta sekä muuttaa ja ajantasaistaa edellä mainittujen lupapäätösten lupamääräykset koko Hälvälän ampumaradan toimintaa koskeviksi lupamääräyksiksi.

Ampumaradan toimintaa koskevat lupamääräykset kuuluvat kokonaisuudessaan jäljempänä esitettävällä tavalla.

4.2 Korvaukset

Hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesta toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa.

4.3 Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Luvan saaja voi aloittaa hakemuksen mukaisen toiminnan tämän lupapäätöksen mukaisia lupamääräyksiä noudattaen muutoksenhausta huolimatta (ympäristönsuojelulaki 199 §).

Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

4.4 Lupamääräykset

4.4.1 Yleinen ympäristönsuojelu

1. Ampumaradan ympäristönsuojelutoimia on ylläpidettävä ja edistettävä niin, että toiminnasta aiheutuva melu, päästöt maaperään, vesiin tai pohjaveeseen tai muu syy eivät aiheuta joko välittömästi tai välillisesti vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle tai muuta ympäristön vahingollista muuttumista tai roskaantumista tai yleistä viihtyvyyden alenemista.

Tarvittaessa toiminnanharjoittajan on selvitettävä toiminnan ympäristövaikutukset ja ryhdyttävä valvontaviranomaisen edellyttämiin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin haittojen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi. Valvontaviranomainen päättää toimenpiteistä erikseen.

- 1.1 600 m:n kiväärirata voidaan sijoittaa Hälvälän ampumaradan yhteyteen tämän päätöksen liitteen 1 mukaisesti. Ratarakenteet voidaan toteuttaa tämän päätöksen liitteen 2 mukaisesti.

Radan rakenteissa on käytettävä vain pilaantumattomia maa-aineksia. Muualta tuotavia maa-aineksia ei saa sijoittaa pohjavesialueelle. Radan rakenteissa käytettävien maa-ainesten alkuperää, enimmäismäärää, laatua ja laaduntarkkailua sekä kuljetusreittiä koskeva suunnitelma on esitettävä valvontaviranomaisen tarkastettavaksi ennen maa-ainesten vastaanoton aloittamista alueella. Maa-ainesten kuljettaminen alueella on tehtävä siten, että häiriö tien varren lähiasutukselle ehkäistään mahdollisimman hyvin. Maa-aineskuljetukset yöaikaan klo 22–7 on kielletty.

Valvontaviranomainen voi antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä muualta tuotavan maa-aineksen laadusta, laadun tarkkailusta ja kuljetukseen käytettävästä reitistä.

2. Luvan saajan on huolehdittava ampumaradan merkitsemisestä, aitaamisesta ja vartioinnista niin, etteivät sivulliset tai eläimet joudu ampumaradan vaara-alueelle eikä amunnasta aiheudu näille vaaraa.

4.4.2 Päästöt maaperään ja pohjaveteen

3. Luotien iskemäkohdat on poistettava taustapenkoista suunnitelman mukaisesti viimeistään 31.12.2025. Vuoden 2024 jälkeen käyttöön jäävien ratojen toiminnasta aiheutuva maaperän pilaantuminen on estettävä teknisin toimenpitein parasta käyttökelpoista tekniikkaa hyödyntäen (suunnitelman mukaisin luotiloukkurakentein) viimeistään 31.12.2024. Puhdistamisen jälkeen radoilla ei saa harjoittaa ampumatoimintaa ennen kuin toimenpiteet maaperän pilaantumisen estämiseksi on toteutettu.

Selvitys iskemäkohtien poistamisesta ja pilaantumisen estämiseksi tehdyistä toimenpiteistä on toimitettava valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään toimenpiteiden toteutusta seuraavan määräyksen 20. edellyttämän vuosiraportoinnin yhteydessä. Haitta-ainepitoisten aineiden kaivamisesta, poistamisesta ja käsittelystä on ilmoitettava määräyksen 7. mukaisesti ennalta viranomaiselle, joka päättää maaperän puhdistamiseen liittyvästä menettelytavasta.

Ammutut lyijyluodit ja lyijyhaulit on toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi laitokselle, jolla on lupa vastaanottaa niitä. Luodit ja haulit on kerättävä talteen vuosittain.

4. Vuoden 2024 jälkeen käyttöön jäävien ratojen taustavalleihin on tehtävä suojaustoimenpiteitä niin, etteivät sade- ja sulamisvedet pääse huuhtelemaan luodeista raskasmetalleja pohjaveteen. Vallien hule- ja suotovedet on

kerättävä ja ohjattava siten, että niiden määrää voidaan arvioida ja laatua seurata näytteenotoin. Hule- ja suotovesien keräys ja hallinta on järjestettävä siten, että ne voidaan tarvittaessa käsitellä ennen maastoon johtamista tai viedä muualle käsiteltäviksi. Selvitys toteutetuista toimenpiteistä on toimitettava valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 31.12.2024 Selvitykseen on sisällytettävä ehdotus vesien tarkkailemiseksi.

- 4.1 600 m:n kivääriradan toiminta-alueella muodostuvat likaantumattomat hule- ja suotovedet sekä muut vedet, joista ei aiheudu päästöjä tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, on erotettava likaantuneista vesistä. Likaantumattomat vedet on johdettava hallitusti maastoon tai ojaan, jos niitä ei voi imeyttää kiinteistöllä. Hule- ja suotovesien johtamista on tasattava siten, ettei toiselle kuuluvalla alueella ja alapuolisella purkureitillä aiheudu vahingollista tulvimista, vettymistä, liettymistä, eroosiota tai muuta haittaa.

Hule- ja suotovesien tasausallas on sijoitettava ja mitoitettava siten, että johdettavat vedet voidaan kaikissa käyttötilanteissa ja sääolosuhteissa käsitellä hallitusti.

Likaantuneet hule- ja suotovedet on kerättävä, käsiteltävä ja johdettava siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Hule- ja suotovedet on käsiteltävä ja johdettava hakemuksen mukaisesti siten, että niistä ei aiheudu asetuksen 1022/2006 mukaisten ympäristölaatunormien ylitystä vesistössä eikä pohjaveden pilaantumista.

- 4.2 Hälvälän ampumaradalta ojaan johdettava vesi ei saa sisältää valtioneuvoston vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun asetuksen (1022/2006) liitteen 1 kohdassa A tarkoitettuja vaarallisia aineita pintaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavina määrinä, eikä asetuksen liitteen 1 kohdassa B tarkoitettuja vaarallisia aineita pitoisuuksina, jotka ylittävät asetuksessa tarkoitettut raja-arvot.

Lisäksi veden haitallisten aineiden pitoisuuksien on oltava niin alhaisia, ettei toiminnasta aiheudu asetuksen liitteen 1 kohdissa C2 ja D säädettyjen ympäristölaatunormien ylityksiä vesistössä.

Pohjaveteen ei saa päästää asetuksen liitteen 1 kohdassa E tarkoitettuja aineita.

5. Toiminnanharjoittajan on arvioitava kohdekohtaiseen riskitarkasteluun perustuen ampumaratojen maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve valtioneuvoston asetuksen (VNA 214/2007) maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista mukaisesti. Arviointi on tehtävä soveltuvien osin ympäristöministeriön julkaiseman ympäristöhallinnon ohjeen

(Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2007, Maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi) mukaisesti riittävää asiantuntemusta käyttäen.

Selvitys maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista on toimitettava tarkastettavaksi valvontaviranomaiselle viimeistään 31.12.2010. Selvitykseen on liitettävä suunnitelma mahdollisten jatkotoimenpiteiden toteuttamisesta aikatauluineen.

6. Haulikkoammuntaa saa ampumaradalla harjoittaa vain paikallaan olevaan taustapenkkaa vasten asetettuun maaliin.

Haulikolla ammuttaessa, on käytetyt haulit ja savikiekon kappaleet kerättävä pois alueelta vuosittain ja toimitettava paikkaan, jolla on jätelain mukainen lupa käsitellä kyseisiä jätteitä tai luovutettava sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa vastaanottoon. Kiekkojätteen kaatopaikkakelpoisuus on selvitettävä ennen sen toimittamista kaatopaikalle.

Mikäli haulienkeräykseen tai savikiekon sirpaleiden keräykseen ei ole löydetävissä käyttökelpoista menetelmää, on 1.1.2011 lähtien siirryttävä käyttämään ainoastaan sellaisia tarvikkeita, jotka eivät sisällä maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita. Näitä ovat esimerkiksi haulit, jotka eivät sisällä lyijyä, sekä kiekot, jotka eivät sisällä kivihiilitervaa.

7. Kaikissa suojaustoimissa on varauduttava rakenteisiin, jotka mahdollistavat tulevaisuudessa maaperän puhdistamisen.

Mahdollisten turva- tai meluesteinä toimivien maavallien rakentamiseen ja korottamiseen sekä alueen mahdolliseen tasaamiseen saa käyttää vain puhtaita maa-aineksia. Uudet maavallit on sijoitettava siten, ettei niiden alapuolelle jää lyijyllä pilaantuneita maita. Alueen maa-ainesten käsittelystä tulee ilmoittaa hyvissä ajoin ennen toimenpiteitä valvontaviranomaiselle.

Mikäli ampumarata-alueella suoritetaan maa-ainesten kaivua tai vaihtamista esimerkiksi rakentamisen tai purkamisen yhteydessä, maa-ainesten mahdolliset haitta-aineet on selvitettävä ennen töihin ryhtymistä. Selvitys on toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kolme kuukautta ennen maansiirtoja. Valvontaviranomainen voi antaa määräyksiä maaperän pilaantuneisuuden selvittämisestä tai maaperän puhdistamisesta rakentamiskohteessa. Pilaantunut ja lievästi pilaantunut maaperän aines tulee toimittaa paikkaan tai laitokseen, jolla on lupa käsitellä kyseistä ainesta.

4.4.3 Melu ja meluntorjunta

8. Ammuntojen aiheuttama melutaso ei saa ylittää A-painotettuna enimmäistasona impulssiaikavakiolla (L_{AImax}) määritettynä melutasoa 65 dB asuinalueilla eikä melutasoa 60 dB (L_{AImax}) loma-asumiseen käytettävillä alueilla.

Toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää ampumaradan toiminta-ajalla asuinrakennusten ulko-oleskelualueilla päiväajalla (klo 7–22) keskiäänitasoa (L_{Aeq}) 55 dB eikä yöajalla (klo 22–7) keskiäänitasoa (L_{Aeq}) 50 dB.

Edellä asetettuja raja-arvoja katsotaan noudatetun, jos melumallinnoissa saadut tulokset eivät ylitä raja-arvoja ottaen huomioon käytetyn menetelmän epävarmuus.

9. Ampumaradalla on noudatettava ammunassa seuraavia käyttöaikoja:

Maanantai–perjantai klo 8–21

Lauantaisin klo 9–18

Sunnuntaisin klo 12–18

Juhlapyhinä ja niiden aattoina ammunta on kokonaan kielletty.

Edellä mainituista ampuma-ajoista voidaan poiketa erityisistä (esim. pimeäammunnat) enintään 7 kertaa vuodessa.

Luvan saajan on valvottava, että ampumarataa käytetään ainoastaan lupamääräyksessä sallittuina aikoina ja että radan käyttäjät muutoinkin noudattavat tässä luvassa annettuja määräyksiä.

4.4.4 Jätehuolto

10. Ampumarata-alueella syntyneet jätteet on käsiteltävä siten, ettei niiden käsittelystä tai varastoinnista aiheudu haittaa ympäristölle. Hyötykäyttöön soveltuvat jätteet on kerättävä ja toimitettava hyödynnettäväksi asianmukaiseen käsittelyyn.
11. Vaaralliset jätteet on varastoitava laatua ja vaarallisuutta osoittavilla merkinnöillä varustetuissa tiiviisti suljetuissa astioissa tai säiliöissä. Jätteitä ei saa sekoittaa keskenään eikä muihin jätteisiin. Jätteet on toimitettava käsiteltäviksi laitokseen, jolla on lupa vastaanottaa ja käsitellä kyseistä jätettä. Siirtoa varten on laadittava siirtoasiakirja, joka annetaan jätteen kuljettajalle luovutettavaksi edelleen jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä viiden vuoden ajan.

4.4.5 Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

12. Ampumaradan toiminnan olennaisesta muuttamisesta, keskeyttämisestä tai lopettamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin. Toiminnanharjoittajan vaihtuessa uuden toiminnanharjoittajan on kirjallisesti ilmoitettava vaihtumisesta valvontaviranomaiselle.

13. Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin ennen toiminnan lopettamista esitettävä lupaviranomaiselle yksityiskohtainen suunnitelma maaperän kunnostamista, pintavesiensuojelua, ilmansuojelua, maaperän- ja pohjavedensuojelua ja jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista ja lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta.

4.4.6 Tarkkailu

14. Ampumaradalla on oltava nimetty ympäristönsuojeluvastaava. Ympäristönsuojeluvastaavan on tunnettava radan toiminta, sitä koskevat ympäristönsuojelusäännökset ja määräykset sekä toiminnasta aiheutuvat päästöt, jätteet sekä mahdollisten ympäristövahinkojen torjunta.

- 14.1 Ratarakenteet ja vesien johtamisjärjestelyt on pidettävä kunnossa ja rakenteiden toimivuus on tarkastettava säännöllisesti. Toiminnan käyttötarkkailu on kuvattava ampumaradan tarkkailusuunnitelmassa (toimenpiteet, vastuut ja tarkastusten ajankohdat).

4.4.6.1 Melutarkkailu

15. Mikäli ampumaratatoiminnassa tai toiminnan ympäristön olosuhteissa tapahtuu jatkossa muutoksia, joilla voi olla melua lisäävä vaikutus tai, jos ympäristöluvan valvontaviranomainen muusta syystä edellyttää melun selvittämistä, on meluraja-arvojen tarkastelu todennettava ensisijaisesti las kentamallitarkastelulla. Melun leviämismallinnus on pidettävä ajantasalla ja päivitettävä meluun vaikuttavien merkittävien muutosten yhteydessä. Valvontaviranomainen voi edellyttää ympäristömelua mitattavaksi perustelusta syystä.

Meluselvitysraportit sekä suunnitelmat meluntorjuntarakenteista ja -toimenpiteistä on toimitettava valvontaviranomaiselle tarkastettavaksi ennen toimenpiteiden aloittamista ja tulosten valmistuttua. Raportit ja suunnitelmat on toimitettava tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

- 15.1 Laukausmelua (L_{AImax}) on mitattava hirviratojen meluntorjuntatoimenpiteiden toteutumisen jälkeen viimeistään 31.12.2020 mennessä. Hirviratojen melua on mitattava radan läheisyydessä ja melulle eniten altistuvan asumiseen käytettävän rakennuksen piha-alueelta siten, että meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutus voidaan mahdollisimman luotettavasti mittauksilla todentaa. Mittaukset on tehtävä hirviratakohtaisesti radalle tyypillisellä äänekäimmällä aseella ammuttaessa. Kunkin mittaustuloksen on oltava vähintään kymmenen (10) yksittäisen laukauksen keskiarvo. Mittaukset on tehtävä ympäristöministeriön ampumaratamelun mittaushjeen ("Ampumaratamelun mittaaminen", 61/1999) mukaisesti.

Melumittausten tulokset on toimitettava valvontaviranomaiselle ja Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään 28.2.2021. Mittausraporttiin on sisällyttävä arvio mittaustulosten luotettavuudesta sekä mittausten ja mallilaskennan tulosten vertailu.

- 15.2 Kivääriradoilla (150 m ja 300 m), pistooliradalla (25 m) ja tilanneradalla (25 m) toteutettavien meluntorjuntatoimenpiteiden (tausta- ja sivuvallien korotusten ja mahdollisten ampumakatosten meluntorjunnan parantamistoimenpiteiden) riittävyys on todennettava melun leviämismallitarkastellulla. Mallinnuksen on oltava avoin, dokumentoitu ja siitä on selvittävä lähtötiedot, joiden perusteella valvontaviranomainen tai sen käyttämä asiantuntija voi tarvittaessa toistaa tai varmistaa laskennan tulokset. Melumallinnuksen tulokset on esitettävä karttapohjalla siten, että niistä on selkeästi luettavissa meluvyöhykkeet ja asuinrakennusten sijoittuminen vyöhykkeille. Meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutusta ja leviämismallilla saatujen tulosten laatua on lisäksi arvioitava ympäristöministeriön ampumaratamelun mittaamisesta antaman ohjeen ("Ampumaratamelun mittaaminen", 61/1999) mukaisesti toteutettavilla melumittauksilla.

Yhteenvetoraportti tuloksista on toimitettava Hämeen ELY-keskukselle sekä tiedoksi Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille viimeistään 28.2.2025. Raporttiin on sisällyttävä mallilaskennan ja mittausten tulosten vertailu sekä arvio tulosten luotettavuudesta. Raportissa on otettava kantaa lupamääräyksessä 8. melulle asetettujen raja-arvojen toteutumiseen toiminnassa. Mikäli lupamääräyksessä asetettuihin raja-arvoihin ei toteutusta meluntorjuntatoimenpiteistä huolimatta päästä, on selvitykseen liitettävä esitys toimenpiteistä meluhaittojen edelleen rajoittamiseksi.

- 15.3 Uuden lajiradan (600 m) valmistuttua, viimeistään vuoden 2026 aikana, toiminnanharjoittajan on päivitettävä melun leviämismalli ja selvitettävä Hälvälän ampumaradan ympäristöluvan mukaisiin ratakohtaisiin enimmäislaukausmääriin perustuva melun leviäminen (L_{Aeq}). Raportti melun leviämisestä osoittavine karttoineen (L_{Aeq} 55, 50, 45 ja 40 dB), joka sisältää tulosten vertailun ympäristöluvan meluraja-arvoihin, on toimitettava viipymättä sen valmistuttua valvontaviranomaiselle ja tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Selvityksen on sisällettävä Hälvälän ampumaradan lisäksi alueen muiden ampumamelua aiheuttavien toimintojen yhteisvaikutukset (Lahden Ampumaseura ry ja Hälvälän Ampumaurheilukeskus ry). Meluselvitys voidaan laatia yhdessä lähialueen muiden ampumatoimintaa harjoittavien kanssa.

4.4.6.2 Pohjavesitarkkailu

16. Toiminnan vaikutuksia pohjaveden laatuun tulee seurata neljästä havaintoputkesta (X003, X018, X019 ja X022) kerran vuodessa otettavilla

vesinäytteillä. Näytteistä on määritettävä ainakin: pH, happi, sähkönjohtavuus, kokonaiskovuus, antimoni (Sb), arseeni (As), kupari (Cu), sinkki (Zn), nikkeli (Ni) ja lyijy (Pb). Pohjaveden tarkkailuputkien on sijoitettava siten, että ainakin yksi putki on rata-alueen ulkopuolella pohjaveden virtaussuunnassa. Näytteenotto on suoritettava ylivalumakaudella (kevät tai syksy).

Uuden lajiradan (600 m) alueen pohjavettä on tarkkailtava ampumakatoksen itäpuolelle tämän päätöksen liitteen 3 mukaisesti asennettavasta pohjaveden havaintoputkesta (1343X029) otettavalla näytteellä. Pohjavettä on lisäksi tarkkailtava taustavallin ja vesienkäsittelylaitaiden läheisyyteen pohjavesialueelle edustavaan paikkaan pohjaveden paikallinen virtaussuunta huomioiden sijoitettavasta pohjaveden havaintoputkesta otettavalla näytteellä. Näytteistä määritetään vastaavat aineet ja niiden ominaisuudet kuin muista tämän määräyksen havaintoputkista. Pohjavettä on tarkkailtava uusista putkista aluksi kaksi kertaa vuodessa ylivalumakaudella (kevät ja syksy) kolmen vuoden ajan ja sen jälkeen kerran vuodessa. Uudet tarkkailupisteet on liitettävä Hälvälän ampumaradan tarkkailusuunnitelmaan.

Näytteenoton laatu on turvattava esimerkiksi sertifioituja näytteenottajia käyttämällä. Määritykset on suoritettava laboratoriossa, jolla on akkreditoitu laatujärjestelmä ja jossa ko. menetelmät kuuluvat akkreditoinnin piiriin. Näytteenoton yhteydessä on määriteltävä pohjaveden pinnankorkeus. Tarkkailun tulokset ja tiedot havaintopaikoista (putkikortit) tulee toimittaa valvontaviranomaiselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lahti Aqua Oy:lle vuosiraportoinnin yhteydessä.

Pohjavesitarkkailu voidaan toteuttaa yhdessä lähialueen muiden ampumatoimintaa harjoittavien toiminnanharjoittajien kanssa.

4.4.6.3 Pintavesitarkkailu

17. Toiminnan vaikutuksia pintaveden laatuun on seurattava kolmesta havaintopisteestä otettavilla näytteillä joka 3. vuosi. Näytteet on otettava 2 kertaa kyseisen vuoden aikana. Näytteistä on määritettävä ainakin: pH, happi, sähkönjohtavuus, antimoni (Sb), arseeni (As), kupari (Cu), sinkki (Zn), nikkeli (Ni), lyijy (Pb), DOC ja kalsium. Metalleista määritetään liukoiset pitoisuudet. Vesinäytteet on otettava ainakin pintavesilammikosta, ampumarata-alueen eteläpuolisesta ojasta (Tyhnynsuo) ja ampumarata-alueen luoteispuolisesta ojasta (1343X004, 1343X013 ja 1343X025).

Pintaveden tarkkailupiste 1343X025 voidaan siirtää ojassa siten, että se sijoittuu uuden radan alapuolelle virtaussuunnassa. Vaihtoehtoisesti on perustettava uusi tarkkailupiste ojaan uuden radan alapuolelle. Tarkkailun muutos on päivitettävä Hälvälän ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelmaan.

Uuden lajiradan vesienkäsittelyjärjestelmästä poistuvaa hulevettä on tarkkailtava laskeutusaltaan jälkeisestä näytteenottokaivosta (1343X030) ennen maastoon johtamista kerran vuodessa otettavalla näytteellä. Näytteestä määritetään ainakin: sähkönjohtavuus, pH, happi, kovuus, kiintoaine sekä metallien (ainakin Pb, Cu, Sb, As, Co, Zn ja Ni) liukoinen ja kokonaispitoisuus. Valvontaviranomaisen voi tulosten perusteella muuttaa tarkkailua kolmen tarkkailuvuoden jälkeen. Uusi tarkkailupiste on liitettävä Hälvälän ampumaradan tarkkailusuunnitelmaan.

Tarkkailun tulokset ja tiedot havaintopaikoista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lahti Aqua Oy:lle vuosiraportoinnin yhteydessä.

4.4.6.4 Tarkkailusuunnitelma ja mittauksen laatu

18. Toiminnan käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailu on toteutettava Hälvälän ampumaradan huolto- ja tarkkailuohjelman (pvm. 26.8.2024, hyv. 9.10.2024) mukaisesti tämän päätöksen lupamääräysten mukaisesti muutettuna. Päivitetty tarkkailusuunnitelma on toimitettava valvontaviranomaiselle ennen uuden lajiradan toiminnan aloittamista.

Tarkkailusuunnitelma on pidettävä ajan tasalla. Valvontaviranomaisen voi päätöksellään muuttaa tarkkailusuunnitelmaa edellyttäen, että muutokset eivät heikennä lupamääräyksissä määrättyä tarkkailun kattavuutta tai tulosten luotettavuutta.

Näytteenotot, mittaukset, analyysit ja kalibroinnit tulee tehdä standardimenetelmien (CEN, ISO tai SFS) tai muun, tarkkailusuunnitelmassa erikseen kuvatun ja hyväksytyn menetelmän mukaisesti. Näytteenotoista, mittauksista, analyysistä ja kalibroinneista tulee pitää yksityiskohtaista kirjanpitoa. Kirjanpitoon liitetään kunkin mittauksen tulokset ja muut mittauksista tai toimenpiteistä koskevat olennaiset tiedot. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausmenetelmät, laadunvarmistus, mittausepävarmuudet, sekä arvio tulosten edustavuudesta.

4.4.7 Kirjanpito ja raportointi

19. Ampumaradan käytöstä on pidettävä kirjaa, josta käy ilmi ammuntpäivien ja käyttäjien lukumäärä radoittain ja arvio ammuttujen laukausten määrästä eri asetyypeittäin. Jätehuollon osalta on kirjattava erilliskerätyn metallin sekä muun jätteen määrä ja jatkoituspaikka. Lisäksi on pidettävä kirjaa mahdollisista ympäristönsuojelun kannalta merkityksellisistä tapahtumista (esim. kertausharjoitukset, kilpailut), häiriöilmoituksista, toteutetuista ympäristönsuojelutoimenpiteistä sekä päästöistä maaperään. Kirjanpidon perusteena olevat asiakirjat tulee säilyttää vähintään viiden vuoden ajan. Kirjanpito on pyydettäessä esitettävä valvontaviranomaisille.

20. Ampumaradan valvonta- ja tarkkailutiedoista on toimitettava viranomaisen edellyttämällä tavalla raportti valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kalenterivuosittain seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Raportoinnin on sisällettävä muun muassa seuraavat tiedot:

- ammuntpäivien lukumäärä
- laukausten määrä radoittain
- käytetyt aseet ja panokset
- lyijyn vuosittainen kertymä
- tiedot toiminnassa syntyneistä jätteistä valtioneuvoston asetuksen jätteistä (978/2021) 33 §:n mukaisesti
- kertausharjoitukset, kilpailut ja muut erityistapahtumat
- toiminnasta mahdollisesti tulleet huomautukset/valitukset
- vuoden aikana toteutetut ja suunnitteilla olevat muutokset toiminnassa
- yhteenveto ampumaradan pinta- ja pohjavesitarkkailujen tuloksista sisältäen vertailun viitearvoihin
- vuoden aikana tehdyt muut ympäristönsuojelua koskevat raportit, suunnitelmat ja selvitykset

Vuosiraportin perusteena olevat asiakirjat tulee säilyttää viranomaisia varten vähintään viimeiseltä kolmelta vuodelta. Raportointi tulee soveltuvin osin tehdä sähköisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään valvontaviranomaisen tarkemmin ohjeistamalla tavalla.

4.5 Korvautuvat päätökset

Tämä päätös korvaa seuraavien päätösten lupamääräykset:

Hämeen ympäristökeskuksen 24.8.2009 Hälvälän ampumaradalle myöntämä ympäristölupapäätös (nro YSO/107/2009, dnro HAM-2005-Y-519-111)

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 30.1.2014 antamat päätökset nro 18/2014/1 ja nro 19/2014/1

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 27.4.2018 antama päätös nro 60/2018/1

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 13.10.2023 antama päätös nro 269/2023.

5 Ratkaisun perustelut

5.1 Ympäristöluvan ratkaisun perustelut

Hakemus koskee ympäristönsuojelulain 29 §:n mukaista toiminnan olennaista muuttamista. Muutoksella Hälvälän ampumaradalle lisätään uusi 600 m:n lajirata olemassa olevien ratojen yhteyteen.

Aluehallintovirasto on ratkaisussaan ottanut huomioon ympäristönsuojelulain ja jätelain tavoitteet ja yleiset periaatteet sekä näiden lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset. Harkintaan ovat vaikuttaneet myös lupakäsittelyn aikana saadut lausunnot. Lähtökohtana ratkaisussa on ollut lupahakemus ja hakijan esittämät toimenpiteet haittojen vähentämiseksi. Annetut lupamääräykset ovat tarpeen, jotta toiminta täyttää edellä mainittujen säädösten vaatimukset.

Tämän päätöksen mukaisesti harjoitettuna toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiselle.

Puolustusvoimien Hälvälän ampumaradan ympäristölupa (nro YSO/107/2009) on myönnetty ampumaratatoiminnalle, jonka laukausmäärä on yhteensä noin 460 000 laukausta vuodessa. Ympäristöluvan muutospäätöksen (nro 60/2018/1) kertoelman mukaan vuosina 2011–2014 Hälvälän ampumaradan kokonaislaukausmäärä oli vähentynyt noin 400 000 laukaukseen vuodessa ja määrän arvioitiin laskevan edelleen vuonna 2015. Aiemman suunnittelun mukaan ampumaradan toiminta oli tarkoitus päättää vuoden 2024 loppuun mennessä.

Nyt vireillä olevan toiminnan muutoshakemuksen mukaan ampumaradan toiminta kuitenkin jatkuu, ampumaradalle lisätään uusi lajirata ja olemassa olevia lajiratoja (hirviradat) muutetaan. Muutoksella ampumaradan laukausmäärä lisääntyy noin 40 000 laukauksella vuodessa.

Uusi lajirata sijoittuu olemassa olevan ampumaradan yhteyteen. Hakemuksen mukaan radan taustavalli, johon luodit kerääntyvät, suojataan kumimatoilla siten, että sade- ja sulamisvedet eivät pääse suotautumaan taustavalliin eikä haitta-ainepitoisia vesiä näin ollen synny. Iskemäkohdan hule- ja suotovedet kerätään ja käsitellään ennen johtamista Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueen rajalla kulkevaan ojaan ja suoalueelle, joista ne kulkeutuvat ojastoa pitkin vesistöön. Muut taustavallin hulevedet johdetaan maastoon. Purkuojana käytettävä Tyhnynoja kulkee alavirrassa osittain myös pohjavesialueen puolella. Lähin vesistö Kastarlammi on noin 350 metrin etäisyydellä ja Mustajärvi noin 900 metrin etäisyydellä tulevasta 600 m:n kivääriradasta. Lähin vesistö Tyhnynojan virtaussuunnassa on Kutajärvi noin 3 km:n etäisyydellä uuden lajiradan vesienkäsittelystä. Hakemuksen mukaan Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueelle sijoittuva lajiradan

ampumakatos ja sen edusta suojataan siten, että toiminnasta ei aiheudu päästöjä maaperään eikä pohjaveteen.

Ampumaradan vaikutuksia on tarkkailtu ampumarata-alueen pohjavesiputkista (X003, X018, X019 ja X022) sekä kolmesta pintaveden tarkkailupisteestä (X004, X013 ja X025). Tarkkailutulosten perusteella pohjavesi on ollut tutkituilta osin pH:ta lukuun ottamatta talousveden laatuvaatimukset täyttävää, eikä ampumatoiminnan vaikutuksia ole suuremmin ollut havaittavissa pohjavesinäytteissä. Ampumaradan ojista otetuissa pintavesinäytteissä on ollut havaittavissa kohonneita lyijy-, sinkki- ja kuparipitoisuuksia. Vuonna 2024 pintaveden (piste X004) sinkki- ja kuparipitoisuudet ylittivät keväällä lievästi kohdekohtaisesti lasketut HC5-arvot. Tulosten perusteella ei ole ollut olemassa riskiä siitä, että ampumaradalta suotautuvien vesien vaikutuksesta kadmiumin, lyijyn tai nikkelin ympäristölaatuunormit ylittyisivät ampumaradan lähimmissä vesistöissä. Myöskään muiden tarkkailuun sisältyvien metallien osalta ei ole todettu riskiä eliöstölle haitallisten pitoisuuksien muodostumisesta lähimmissä vesistöissä. Vaikutustarkkailua jatketaan edelleen ja tuloksia verrataan ympäristölaatuunormeihin, pohjaveden laatuunormeihin ja muihin vertailuarvoihin ja tuloksista raportoidaan valvontaviranomaiselle vuosittain.

Muutettu toiminta (uuden lajiradan sijoittaminen ja rakenteet) on hyväksytty pääosin hakemuksen mukaisesti. Uuden radan melu ei hakemuksen mukaan ylitä ampumamelulle asetettuja laukauskohtaisen enimmäismelun meluohjearvoja (L_{AImax}). Radan sijaintipaikka on valittu siten, että meluvaiikutukset läheisille asuinalueille ovat mahdollisimman vähäiset.

Toiminnalle, sen sijainti, lisääntyvä ampumatoiminta ja melun häiritsevyys huomioiden, on ollut tarpeen lisätä laukauskohtaisten enimmäismelun meluraja-arvojen (L_{AImax}) lisäksi laukausmäärät huomioiva melun keskiäänitasorajat (L_{Aeq}). Hollolan kunnan strategisessa yleiskaavassa vuodelta 2020 alue on merkitty puolustusvoimien alueeksi (EP), jota koskevan kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseen ja ympäristön suojaamiseen. Kaavassa on ampumamelualuemerkinnät; (Amelu1), jonka alueella ampumamelu ylittää 55 dB L_{Aeq} tai 65 dB L_{AImax} , ja ampumamelualue 2 (Amelu2), jonka alueella ampumamelu ylittää 50 dB L_{Aeq} tai 60 dB L_{AImax} .

Hälvälän ampumaradan melun keskiäänitasojen (L_{Aeq}) ja melun leviämisen tarkastelu on määrätty selvittämään todennettaessa radan muuttunut melutilanne. Hälvälän ampumarata jatkaa toimintaansa suhteellisen isona ampumaratana. Jatkossa radalla ammutaan noin 0,5 milj. laukausta vuodessa. Kyseessä on toiminnan olennainen muuttaminen, jossa ampumaratojen ja vuosittaisten laukausten määrä lisääntyy. Ampumarata sijaitsee runsaan asutuksen läheisyydessä ja toimintakiinteistöllä on myös muuta

ampumaratatoimintaa, mm. Lahden Ampumaseura ry:n haulikkorata. Aluehallintovirasto katsoo, että koska nyt hyväksytyllä muutospäätöksellä ampumaradan laukausmäärä lisääntyy ja melun leviäminen uudelta pitkältä 600 m:n radalta on suhteellisen laajaa, on myös keskiäänitasomeluraja-arvot tarpeen asettaa koskemaan koko sotilasampumarataa. Uuden radan käyttöönoton jälkeen on tarpeen todentaa muutos ja määrittää Hälvälän ampumaradan enimmäislaukausmäärät huomioiva melun keskiäänitaso (L_{Aeq}) mallintamalla melun leviämisalueet (lupamääräys 15.3).

Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vähintään hyvä tila vesimuodostumissa ja pohjavedessä viimeistään vuonna 2027. Toiminta sijaitsee Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella. Muutetusta toiminnasta ei aiheudu päästöjä pintavesiin. Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialue on vesienhoidon suunnittelussa vuosille 2022–2027 luokiteltu hyvään määrälliseen ja kemialliseen tilaan eikä kyseessä ole riskialue. Taustavallin ja ampumakatoksen suojausrakentein estetään haittavaikutusten leviäminen pohjaveteen. Toiminnalla ei siten ole vaikutuksia vesienhoidon tavoitteisiin.

Ympäristönsuojelulain 15 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on ennakolta varauduttava toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi ja niiden terveydelle ja ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi. Hakemuksessa ja ampumaradan käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmassa on kuvattu riittävä ennalta varautuminen tilanteissa, jossa päästöt pohja- ja pintavesiin uhkaavat lisääntyä. Sen vuoksi luvassa ei ole erikseen määrätty toimittamaan erillistä ennalta varautumissuunnitelmaa.

5.1.1 Luvan myöntämisen edellytykset

Hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesta muutetusta toiminnasta ei aiheudu sellaista ennakolta arvioitavissa olevaa, vesistön pilaantumisesta aiheutuvaa vahinkoa, joka tässä päätöksessä olisi määrättävä korvattavaksi.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaiset edellytykset sijoituspaikan valinnalle.

Hakemuksen mukaisesti toimien ja lupamääräykset huomioon ottaen toiminta täyttää ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa mainitun laiselle toiminnalle asetetut vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Toiminta on mahdollista järjestää siten, että se ei aiheuta terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

5.1.2 Toiminnan sijoittuminen ja kaavanmukaisuus

Uusi toiminta sijoittuu osin (ampumakatos) 1E-luokan Kukonkoivu-Hatsina (0409851) pohjavesialueelle. Muualta tuotavia, valleihin käytettäviä maa-ainesjätteitä ei sijoiteta pohjavesialueelle. Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialue on pinta-alaltaan hyvin laaja. Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 62,11 km², josta pohjaveden muodostumisaluetta on 47,42 km². Pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden kokonaismäärän arvioidaan olevan noin 45 000 m³/d. Hollolan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman (28.9.2021) mukaan Hälvälän ampumarata sijoittuu vähäisen riskin riskiluokkaan D (luokat A-D). Luvassa on annettu tarkoituksenmukaiset määräykset toiminnan pohjavesiriskien hallitsemiseksi.

Uusi toiminta sijoittuu alueelle, jossa ei ole asemakaavaa. Kukonkoivun teollisuusalueen itäpuolella Hälvälän ja Soramäen alueet on osoitettu pientalotaajamaksi (AP). Pientalotaajaman pohjoispuoleinen Hälvälän ampuma-alue on osoitettu Puolustusvoimien alueeksi, jonka kaavamääräyksen mukaan suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseen ja ympäristön suojaamiseen.

5.1.3 Tekninen ja toiminnallinen yhteys (YSL 41 §)

Toiminnan olennaisen muutoksen (YSL 29 §) vuoksi ja hakemuksen käsitteilyn yhteydessä annettujen lausuntojen perusteella aluehallintovirasto on pyytänyt luvan hakijalta ja valvontaviranomaiselta kannanotot toimintakiinteistöllä sijaitsevien sotilas- ja siviiliampumaratojen yhteydestä (YSL 41 §) sekä melun ja pohjavesien yhteistarkkailun tarpeesta.

Hakija on todennut selityksessään (kertoelma kohta 3.5.1.3), että asiat eivät liity vireillä olevaan 600 m lajiradan ympäristöluvan muutoslupahakemukseen eikä hakija esitä ympäristölupaansa tarvittavia muutoksia, jotka liittyvät toimintakiinteistön ampumatoiminnan melun ja pohjaveden yhteistarkkailuun.

Valvontaviranomainen on hakijan selityksestä antamassaan lausunnossaan todennut, että vireillä oleva lupahakemus koskee uuden 600 metrin lajiradan perustamista eikä Puolustusvoimien ja Lahden Ampumaseura ry:n toiminnallista yhteyttä eikä toimintojen yhteistarkkailua ole syytä tässä yhteydessä käsitellä.

Aluehallintovirasto katsoo, että sotilas- ja siviiliratatoiminnalla ei ole ympäristönsuojelulain 41 §:n tarkoittamaa teknistä tai toiminnallista yhteyttä. Ampumaratojen toiminnoilla ei ole sellaisia toiminnallisia yhteyksiä kuten hulevesien muodostumisaluetta ja käsittelyä, ampuma-alueiden

kunnossapitoa tai jätehuoltoa niin, että niiden lupahakemuksia olisi käsiteltävä yhdessä. Molemmat toiminnat ovat itsenäisiä ja voivat toimia ilman toista.

Aluehallintovirasto katsoo kuitenkin, että ampumaratatoimintojen lähekkäisen sijainnin vuoksi (sama toimintakiinteistö ja melualueet sekä nykyinen osittain yhteinen ratojen käyttö) tulee toimintojen melu- ja pohjavesivaikutuksia tarkkailtaessa ottaa huomioon tarkkailutulokset samalla kiinteistöllä olevan siviiliampumaratatoiminnan kanssa. Aluehallintovirasto on lisännyt melu- ja pohjavesitarkkailua koskeviin lupamääräyksiin yhteistarkkailua koskevan kohdan. Vastaava lupamääräys on jo Lahden Ampumaseura ry:n voimassa olevassa ympäristöluvassa.

5.2 Toiminnan aloittamista koskevat perustelut

Lupaviranomainen voi ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaan hyväksyä perustellusta syystä toiminnan aloittamisen muutoksenhausta huolimatta. Uusi 600 m:n rata sijoittuu olemassa olevalle ampumaradalle. Ratarakenteissa on otettu huomioon melun leviämisen ehkäisy ja pohjaveden suojaaminen. Haitta-ainepitoisten pintavesien muodostumista ehkäistään ja syntyvät rata-alueen pintavedet käsitellään. Toiminnan aloittaminen ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Näin ollen päätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

5.3 Lupamääräysten yleiset perustelut

Voimassa olevan ympäristöluvan nro YSO/107/2009 (siten kuin sitä on muutettu edellä kohdassa 2.1.3.1 esitetyillä päätöksillä) lupamääräykset on yhdistetty soveltuvien osien koskemaan koko ampumarataa. Määräykset on tarpeellisilta osin myös ajantasaistettu sisällöltään ja/tai sanamuodoiltaan nykykäytännön mukaiseksi siten kuin lupamääräysten yksilöidyissä perusteluissa on tarkemmin esitetty.

Lupamääräyksiä on muutettu tarpeellisilta osin uuden 600 m:n radan käyttöönoton johdosta. Muutokset koskevat pääosin toiminnan sijoittumista ja tarkkailua koskevia lupamääräyksiä. Lisäksi päätöksessä on määritetty melu- selvityksen päivittämisestä siten, että siinä otetaan huomioon uuden radan toiminta.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan sijainti, sen yhteys muihin toimintoihin, toiminnasta aiheutunut haitta, toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen todennäköisyys, onnettomuusriski, lähialueen

asutuksen ja taajama-alueiden läheisyys sekä ympäristönsuojelulain vaatimus käyttää toiminnassa parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Toiminnan voidaan katsoa edustavan parasta käyttökelpoista tekniikkaa, kun laitos toimii tämän ympäristölupapäätöksen mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista ja muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Jätteen käsittelyä ja raportointia koskevat määräykset ovat jätelain ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (978/2021) mukaisia.

Ympäristönsuojelulain 58 §:n mukaisesti ympäristöluvassa on annettu tarpeelliseksi katsotut määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. Ympäristönsuojelusta annettun valtioneuvoston asetuksen 15 §:n 3 momentin mukaisesti määräyksissä ei ole toistettu sitä, mitä lailla ja asetuksilla on yleisesti säädetty toiminnan ympäristönsuojeluvaatimuksista. Kyseisiä säädöksiä on toimintaa koskevana muutoinkin noudatettava joka tapauksessa.

Lupamääräyksissä termillä **valvontaviranomainen** viitataan Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, joka toimii ympäristönsuojelulain mukaisena valvontaviranomaisena tämän päätöksen mukaiselle toiminnalle. Termillä **kunnan ympäristönsuojeluviranomainen** viitataan Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen.

5.4 Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Seuraavassa on perustelut vain uusille, muutetuille ja ajantasaistetuille lupamääräyksille.

5.4.1 Toiminta/Yleiset lupamääräykset

Lupamääräystä 1 on muutettu ajantasaistamalla viranomaistermistö.

Lupamääräys 1.1 on uusi ja se koskee uuden lajiradan sijoittamista ja rakentamista. Maa-ainesten määrästä, laadusta ja laadun tarkkailusta ei ole hakemuksessa esitetty tietoja, joten sitä koskeva suunnitelma on esitettävä ennen maa-ainesten vastaanottamista alueelle. Luvan saaja on selityksessään ilmoittanut, että maakuljetukset voidaan toteuttaa Kirkkotien kautta,

jolloin Tiilikankaantien alueelle ei aiheudu viihtyvyyshaittaa. Yöaikaiset maa-aineskuljetukset on kielletty asutukselle aiheutuvan häiriön ehkäisemiseksi.

Lupamääräyksiin 3 ja 4 on muutettu ajantasainen viranomaistermistö.

Lupamääräys 4.1 on uusi ja siinä on määrätty uuden radan hule- ja suotovesien johtaminen ja hallinta siten, ettei ympäristön pilaantumista aiheudu.

Lupamääräys 4.2 on uusi. Se on valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) mukainen ja koskee Hälvälän ampumaradan hule- ja suotovesien laatua. Lupamääräys perustuu valtioneuvoston asetukseen vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006). Lähtökohtana asetuksen liitteen 1 kohdassa A tarkoitetuille vaarallisille aineille asetuksen 4 §:n mukaisesti on niiden päästökielto pintaveteen. Kielto ei kuitenkaan koske päästöä, jonka toiminnanharjoittaja voi osoittaa sisältävän niin vähäisen määrän vesi-ympäristölle vaarallista ainetta, ettei sen päästämisestä voi aiheutua pintaveden pilaantumisen vaaraa. Jos johdettavassa vedessä havaitaan liitteen 1 kohdassa A tarkoitettuja vaarallisia aineita, toiminnanharjoittajan tulee asetuksen mukaan osoittaa, ettei niiden päästämisestä voi aiheutua pintaveden pilaantumisen vaaraa.

Aluehallintovirasto lisäksi toteaa liitteen 1 kohdissa C2 ja D säädettyjen ympäristölaatu normien sovelluksen ulottuvan asetuksen 1 §:n sekä ympäristönsuojelulain 140 §:n mukaisesti vesilain tarkoittamiin vesistöihin. Hakemuksessa esitettyjen selvitysten mukaan Hälvälän ampumaradan olemassa olevilta radoilta ojaan johdettavassa vedessä on hava-aineista havaittu mm. lyijyä, sinkkiä ja kuparia. Uudelle radalle on annettu maaperän ja pohjaveden suojelua koskevat lupamääräykset siten, ettei pilaantumista aiheudu.

Lupamääräykseen 7 on muutettu ajantasainen viranomaistermistö.

5.4.2 Melu ja meluntorjunta

Lupamääräys 8 Puolustusvoimien toiminnan lisääntyessä ja olennaisesti muuttuessa meluraja-arvomääräys on muutettu lisäämällä siihen melun keskiäänitasoraja-arvo. Raja-arvo (L_{Aeq}) on valtioneuvoston päätöksen (993/1992) vakitukselle asutukselle määritetyn tasoinen. Radan lähialueella on pääasiassa vakituista asutusta. Loma-asutus on vähäistä ja sekoittuneena vakituiseen asutukseen. Raja-arvot laukausmäärät ja toiminta-ajan huomioivalle keskiäänitasoille ovat tarpeen, koska Hälvälän ampumarata-alue ja toiminta laajenee ja laukausmäärät lisääntyvät noin 0,5 milj. laukaukseen vuodessa, muutos on olennainen. Raja-arvoja määrittäessä on

otettu huomioon melun häiritsevä luonne. Melun häiritsevä luonne tarkastellaan häiriintyvissä kohteissa.

Lupamääräys on annettu melusta aiheutuvan kohtuuttoman rasituksen estämiseksi ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) toteutuminen meluntorjunnassa edellyttää mm. toimintojen sijoittamista meluhaittojen torjumisen kannalta optimaalisesti, melulähteiden suojaamista ja melun leviämisen estäviä rakenteita.

Raja-arvon noudattamisen tarkastelussa käytetään melutarkkailumääräyksen (15) mukaisesti pääasiassa laskentamallitarkastelua, joka perustuu radalla käytettävien aseiden mitattuihin äänitehotasoihin. Laskentamallitarkastelun lisäksi ympäristömelua voi olla tarpeen mitata, mikäli mittaukset pystytään suorittamaan luotettavasti.

5.4.3 Jätehuolto

Lupamääräystä 11 on muutettu poistamalla termi ongelmajäte ja korvaamalla se nykyisen jätelain termillä vaarallinen jäte.

5.4.4 Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

Lupamääräystä 12 on muutettu siten, että siinä on selkeytetty ympäristönsuojelulain 170 §:n velvoitetta ja lisätty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ilmoittaminen. Aluehallintovirasto katsoo, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus ja tarve saada muutosten osalta vastaava tieto kuin valtion valvontaviranomaisellakin, jotta muutostilanteissa valvonnassa voidaan ryhtyä tarvittaviin toimiin.

Lupamääräys 13 on aiemman lupamääräyksen mukainen ja tarpeen sen varmistamiseksi, että toiminnan päätyttyä ryhdytään tarvittaviin toimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Päätöksessä ei ole mahdollista antaa yksityiskohtaisia määräyksiä lopettamisen jälkeisistä toimista, joten ne on määrätty lupaviranomaisen ratkaistavaksi myöhemmin esitettävän erityisen selvityksen perusteella. Määräaika suunnitelman toimittamiselle on poistettu määräyksestä nykyisen käytännön mukaisesti, mutta suunnitelma on jätettävä ennakoitavissa olevissa lopettamistilanteissa hyvissä ajoin, jotta asian hallinnolliselle käsittelylle jää riittävästi aikaa.

5.4.5 Tarkkailu

Lupamääräys 14.1 on uusi. Ampumaradan käyttötarkkailua koskeva määräys on tarpeen radan ympäristövaikutusten ennalta ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Käyttötarkkailuun kuuluvat ratarakenteiden, kuten esim.

ampumakatoksen, taustavallin, laskeutusaltaan ja kaivojen huolto ja kunnossapito sekä kumimattojen kunnan tarkastukset ja vaihdot.

5.4.5.1 Melutarkkailu

Lupamääräykseen 15 on lisätty melun todentamismenetelmäksi mittauksen lisäksi melun todentaminen laskentamallilla. Ajantasainen melumallinnus perustuu ajantasaisiin melun päästölähteiden äänitehotasomittauksiin (LWA, dB), ja siinä on otettu huomioon myös alueen muut melua aiheuttavat toiminnot ja laukausmelun häiritsevä luonne. Mallista on selkeästi luetavissa meluvyöhykkeet, asuin- ja lomarakennusten sijoittuminen vyöhykkeille, melun raja-arvojen noudattaminen sekä laskentamallin kokonaispävarmuus.

Luvan saajan ampumaradalla on tehty ja tehdään edelleen meluntorjuntatoimia. Ampumaradan ympäristömelumittausten suorittaminen luotettavasti voi olla vaikeaa johtuen etäisyyksistä häiriintyviin kohteisiin ja alueen muusta melusta. Määräyksen mukaan valvontaviranomainen voi kuitenkin edellyttää melua mitattavaksi lähimmissä häiriintyvissä kohteissa kerta-luonteisesti esim. laskentamallin oikeellisuuden todentamiseksi tai muusta perustellusta syystä. Asianmukainen melumittausraportti sisältää mittaus-tulokset, arvion melun erityispiirteistä, tulosten vertailun voimassa ole-viin raja-arvoihin ja melumallinnuksen tuloksiin, käytetyt menetelmät sekä arvion tulosten edustavuudesta ja luotettavuudesta.

Valvontaviranomaiselle toimitettavien selvitysten ja suunnitelmien avulla toiminnanharjoittaja osoittaa ja esittää mm. muutoksen meluvaikutukset, mahdolliset meluntorjuntatarpeet ja -ratkaisut toteutusaikatauluineen. Valvontaviranomainen arvioi suunnitelmien perusteella tarvittaessa ympäristö-luvan muuttamisen tarpeen. Määräys on tarpeen valvonnan toteuttamiseksi ja ympäristönsuojelulain 6 ja 7 §:n perusteella; Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja nii-den hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pi-laantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida koko-naan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi.

Lupamääräyksestä 15.2 on siirretty yleinen melun todentamista koskeva kappale määräykseen 15 koskemaan koko Hälvälän ampumaradan toimin-taa.

Lupamääräys 15.3 on uusi ja siinä on määrätty todentamaan haetun ra-talaajennuksen vaikutus määrittämällä ampumaradan melun leviämisalueet laskentamallin avulla. Hakemukseen liitetyn radan yhden laukauksen enim-mäisäänitarkastelun lisäksi, on tarpeen todentaa uuden radan vaikutus kokonaisuudessaan Hälvälän ampumaradalla ja määrittää ratakohtaiset

enimmäislaukausmäärät ja radan toiminta-ajat huomioiva melun keskiäänitaso ja melun leviäminen. Hälvälän ampumarata jatkaa toimintaansa, uusi rata on pitkä (600 m) ja sen melu leviää laajalle, rata-alueen ympäristössä on suhteellisen paljon asutusta, myös vapaa-ajan asutusta eri suunnissa rataa. Melun häiritsevyyttä paremmin isolla radalla kuvaavaa melun keskiäänitasotarkastelua ei ole ollut hakemusasiakirjoissa käytettävissä. Melun häiritsevyyttä tarkasteltaessa on huomioitava ampumarata-alueen kokonaismelu mukaan lukien alueen siviiliradat. Määräys on muotoiltu siten, että melun leviämisalueen määrittäminen voidaan tehdä joko toiminnanharjoittajan omana tai yhdessä viereisen haulikkoratatoiminnan kanssa. Kunnan terveydensuojeluviranomainen on myös vaatinut melujen yhteistarkastelua. Lahden Ampumaseura ry:llä on meneillään haulikkoradan kunnostus (meluvalli), joka Hollolan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon mukaan pitäisi valmistua vuoden 2025 loppuun mennessä.

5.4.5.2 Pohjavesitarkkailu

Lupamääräykseen 16 on lisätty uutta rataa koskevien havaintopisteiden pohjaveden tarkkailu. Taustavallin suoto- ja hulevedet ohjataan Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueen rajalle ojaan ja maastoon. Alueen pohjavesiolosuhteista ei ole saatavilla tutkimustietoa. Hakijan esittämän havaintoputken lisäksi aluehallintovirasto on lisännyt pohjaveden tarkkailua myös taustavallin ja vesienkäsittelyalueen läheisyyteen, jotta suojaus- ja käsittelyrakenteiden toimivuus ja toiminnan haitattomuus Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueen pohjaveden laadulle voidaan varmistaa. Määräystä on muutettu siten, että pohjavesitarkkailu on mahdollista tehdä viereisen haulikkoradan pohjavesitarkkailun kanssa yhdessä. Toisin kuin Hälvälän ampumaradan taustavallit, Lahden Ampumaseuran rata sijaitsee kokonaisuudessaan pohjavesialueella ja päävirtaus haulikkoradan ja meluvallin alueelta on itään suljetun Tiilijärven vedenottamon suuntaan (Salpakankaan pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys, 13.3.2020, GTK). Ampumaseuran toiminnalle on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämässä ympäristöluvassa määritetty eritasoinen tarkkailu kuin muutoksen kohteena olevan Hälvälän ampumaradan ympäristöluvassa.

Hälvälän ampumaradan tarkkailu 2024-raportin (27.11.2024) mukaan kaikkien pohjaveden tarkkailupisteiden pohjaveden pinnankorkeus oli tavanomaista korkeammalla. Vuonna 2024 pohjavedenpinta oli korkein putkessa X022 (+147,07 m) ja matalin putkessa X003 (+145,4 m). Kaikkien pohjaveden tarkkailupisteiden vesi oli melko hapanta (pH 5,9...6,3). Sähkönjohtavuudet olivat melko matalia (5,4...9 mS/m). Vesi oli hapekasta ja happipitoisuudet olivat edellisvuotta paremmat. Pisteessä X022 veden happipitoisuus oli muita pisteitä hieman matalampi. Kokonaiskovuus oli kaikissa pisteissä aiempaa tarkkailua matalampi. Pohjavesinäytteet on otettu kevään kierroksella viimeksi vuonna 2019, ja viime vuosina (2020–2023) näytteet

on otettu syksyisin tai loppuvuodesta, joten mahdollinen vuodenaikaisvaihtelu voi vaikuttaa tuloksiin. Analysoiduista metalleista vain liukoinen sinkkipitoisuus ylitti kaikissa pohjaveden tarkkailupisteissä laboratorion analyysimenetelmän määritysrajan. Todetut sinkkipitoisuudet olivat hyvin pieniä ja vain hieman määritysrajaa (2 µg/l) korkeampia. Sinkkipitoisuuksissa on tarkkailun aikana ollut yksittäisiä kohonneita pitoisuuksia tarkkailupisteissä X003 ja X022, mutta muuten pohjaveden metallipitoisuudet ovat olleet pieniä ja usein alle laboratorion määritysrajan.

Hälvälän ampumaradan tarkkailuohjelma on vastikään päivitetty (ELY-keskus hyväksynyt 9.10.2024) eikä valvontaviranomainen ole vaatinut muutoksia tarkkailuun muutoin kuin uuden lajiradan vaikutusten tarkkailun osalta. Näin ollen aluehallintovirasto katsoo, että muutokset pohjavesitarkkailumääräykseen ovat riittävät.

5.4.5.3 Pintavesitarkkailu

Lupamääräys 17 on muutettu hyväksytyn Hälvälän ampumaradan tarkkailuohjelman (hyv. 9.10.2024) mukaiseksi ja määräykseen on lisätty uutta lajirataa (600 m) koskevan pintavesitarkkailupisteen tarkkailu. Uuden havaintopisteen pintavesitarkkailu on määrätty tehtäväksi kuitenkin virtaus-suunnassa uuden radan alapuolella ojassa. Muutoin tarkkailu on hyväksytty valvontaviranomaisen lausunnossa esitetyn mukaisesti eli tarkkailua on toiminnan alkaessa aluksi vuosittain kolmen vuoden ajan. Alun tihennetty tarkkailu on tarpeen luotettavan vaikutustiedon saamiseksi.

5.4.5.4 Tarkkailusuunnitelma ja mittausten laatu

Lupamääräys 18 on uusi ja siihen on koottu myös tarkkailun laatua koskevat määräykset.

Tarkkailumenetelmiä koskeva määräys perustuu ympäristönsuojelulain 62 §:ään, jonka mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta, niissä käytettävistä mittausmenetelmistä ja tulosten arvioinnista, sekä ympäristönsuojelulain 209 §:ään, jonka mukaan mittaukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n ja jätelain 12 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Toiminnan käyttö- ja päästötarkkailu on määrätty toteutettavaksi hakijan esittämän, hakemuksen liitteenä olevan tarkkailusuunnitelman mukaisesti, siten kun sitä on määräyksillä muutettu.

Tarkkailua koskeva määräys on annettu tarkkailun laadun ja edustavuuden varmistamiseksi. Tarkkailun on perustuttava standardimenetelmiin, ellei

tarkkailusuunnitelmassa ole erikseen katsottu muun menetelmän olevan tarkoituksenmukaisempi. Standardimenetelmiä joudutaan joskus sovelta-
maan mittauksen optimoimiseksi, minkä määräys näin sallii. Viranomaiselle
esitettävissä tarkkailuraporteissa on esitettävä saadun tuloksen lisäksi
määräyksessä edellytetyt tarkkailun laatua kuvaavat seikat.

5.4.6 Kirjanpito ja raportointi

Lupamääräyksessä 20 on ajantasaistettu ja siihen on lisätty vuosittain
ympäristöraportointiin tarvittavat tiedot.

Kirjanpito- ja raportointimääräykset on annettu toiminnan päästömääräys-
ten noudattamisen arvioimiseksi sekä toiminnan ympäristönsuojelun kehit-
tämiseksi ja valvomiseksi. Ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaan toimin-
nanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle säännöllisesti pääs-
töjen tarkkailun tulokset ja muut valvontaa varten tarvittavat tiedot.

Jätteitä koskevasta kirjanpidosta ja kirjanpitotietojen raportoinnista on sää-
detty seikkaperäisesti jätelain 118 ja 119 §:ssä sekä jätteistä annetun val-
tioneuvoston asetuksen 33 §:ssä. Kirjanpito- ja raportointitiedot on merkit-
tävä ja eriteltävä jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 5
mukaisesti.

Valvontaviranomainen ohjeistaa tarkemmin vuosiraportoinnissa käytettä-
vistä järjestelmistä.

6 Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaati- muksiin

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on lausunnossaan vaatinut, että
Puolustusvoimat tulee velvoittaa osallistumaan yhteisen meluselvityksen
tekemiseen Lahden Ampumaseuran kanssa tulevaisuudessa, kun molem-
pien toimijoiden melun torjuntatoimenpiteet ja uusi 600 m rata ovat val-
mistuneet. Puolustusvoimien nykyisessä meluselvityksessä ei ole huomioitu
Lahden Ampumaseuran toiminnan melua ja melun osalta tavallisen yksi-
tyisasukkaan ja mahdollisen haitankärsijän on mahdotonta erottaa melun
lähdettä. Aluehallintovirasto on lisännyt melumääräykseen yhteistarkkailu-
mahdollisuuden vastaavasti kuin Lahden Ampumaseura ry:n luvassa. Li-
säksi päätöksen melutarkkailumääräyksessä 15.3 on määrätty selvittämään
melualueet (L_{Aeq}). Meluselvitys on ajallisesti tehtävä samaan määräaikaan
(31.12.2026) mennessä kuin Lahden Ampumaseura ry:n ympäristöluvan
mukainen melutarkastelu. Melun leviämisalueen määrittäminen voidaan
tehdä joko toiminnanharjoittajan omana tai yhdessä viereisen haulikkorata-
toiminnan kanssa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimukseen pohjavesitarkkailijoiden tarkkailuvaatimusten yhtenäistämisestä vähintään analyysivalikoimien osalta aluehallintovirasto vastaa, että riittävät tarkkailuvaatimukset nykyiselle toiminnalle nykyisellä sijaintipaikalla on tarkasteltu valvontaviranomaisen hyväksymässä tarkkailuohjelmassa. Tarkkailun muuttamiselle muutoin kuin uuden lajiradan osalta ei ole tarvetta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on lausunnossaan vaatinut, että kaikki Hälvälän alueen ampumaratatoiminnot tulisi käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Kahden vierekkäisen ampumaradan ympäristövaikutukset voitaisiin parhaiten hallita, mikäli toiminnot katsottaisiin sellaiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, joka voitaisiin käsitellä yhdessä ympäristölupamennettelyssä ja yhden lupaviranomaisen luvittamana ja valvomana. Lausunnon mukaan Puolustusvoimien nykyisessä ympäristöluvassa on jo nyt käsitelty myös siviilikäytössä olevien ampumaratojen toimintaa. Puolustusvoimat voivat myös käyttää Lahden Ampumaseuran haulikkoratoja jo nyt lupamääräysten mukaan laajemmilla toiminta-ajoilla kuin luvan haltija Lahden Ampumaseura. Aluehallintovirasto on lisännyt melumääräykseen yhteistarkkailumahdollisuuden ja lisäksi viittaa tämän päätöksen kohtaan 5.1.3, jossa on perusteltu toimintojen tekninen ja toiminnallinen yhteys (YSL 41 §).

Hollolan kunta on vaatinut lausunnossaan, että Hälvälän ampumatoiminta käsitellään yhtenä kokonaisuutena, jotta toiminnan yhteisvaikutukset voidaan riittävällä tavalla arvioida lakien edellyttämällä tavalla ja, että aluehallintovirasto jatkossa käsittelee ja hyväksyy koko Hälvälän harjoitusalueen ampumatoiminnan luvat sekä lupia koskevan valvonnan. Aluehallintovirasto vastaa vaatimukseen, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee siviiliampumaratojen ympäristöluvat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Valtion lupaviranomainen käsittelee sotilaskäyttöön tarkoitetun toiminnan luvat. Ampumaharjoitusalueiden mahdollinen ympäristöluvan tarve määräytyy erikseen ympäristönsuojelulain 27 § 2 momentin perusteella. Ympäristölupia valvovat valtion ja kunnan valvontaviranomaiset riippuen siitä mikä taho on ympäristöluvan myöntänyt. Aluehallintovirasto viittaa tämän päätöksen kohtaan 5.1.3, jossa on perusteltu toimintojen tekninen ja toiminnallinen yhteys (YSL 41 §).

Muut lausunnoissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa ja lupamääräyksissä sekä niiden perusteluissa ilmenevällä tavalla.

7 Päätöksen voimassaolo ja asetuksen noudattaminen

7.1 Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi.

7.2 Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tämän päätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava (ympäristönsuojelulaki 70 §).

8 Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6–8, 11, 12, 14–17, 20, 27, 48, 49, 51–53, 58, 62–66, 83, 87, 94, 198, 199 ja 209 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 14 ja 15 §

Jätelaki (646/2011) 8, 12, 13, 15–17, 20, 28, 29, 72 ja 118–121 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021)

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)

9 Käsittelymaksu

Käsittelymaksu on 4 620 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen (1171/2023) ja sen liitteen muutosta koskevan asetuksen (391/2024) voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Hakemuksen vireilletuloaikana voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen (1171/2023) liitteen kohdan 3.1 taulukon liitteen alakohdan 6 mukaan, jos kysymyksessä on muu ympäristölupa-asia, kuten kunnalta aluehallintovirastolle siirretty asia tai YSL liitteessä 1 tarkoitettu ja edellä hinnoitteleman suorite, lainsäädännön tai lupapäätöksen edellyttämän suunnitelman, selvityksen tai muun niitä vastaavan käsittely, eräiden ympäristöllisen lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetussa laissa (764/2019) tarkoitettu menettely taikka jos taulukon tai kohtien 1–6 mukainen maksu olisi luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella kohtuuttoman alhainen,

peritään asian käsittelystä maksu, jonka suuruus on 70 euroa/h. Tämän ympäristölupa-asian käsittelyyn on käytetty 66 tuntia.

10 Tiedottaminen

10.1 Päätös

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta
Hollolan kunta
Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Hollolan kunnan terveydensuojeluviranomainen
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonva-
rat-vastuualue
Lahti Aqua Oy
Suomen ympäristökeskus

10.2 Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuk-
sen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi). Tieto
kuulutuksesta julkaistaan myös Hollolan kunnan verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Etelä-Suomen Sanomat-lehdessä.

11 Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

12 Liitteet

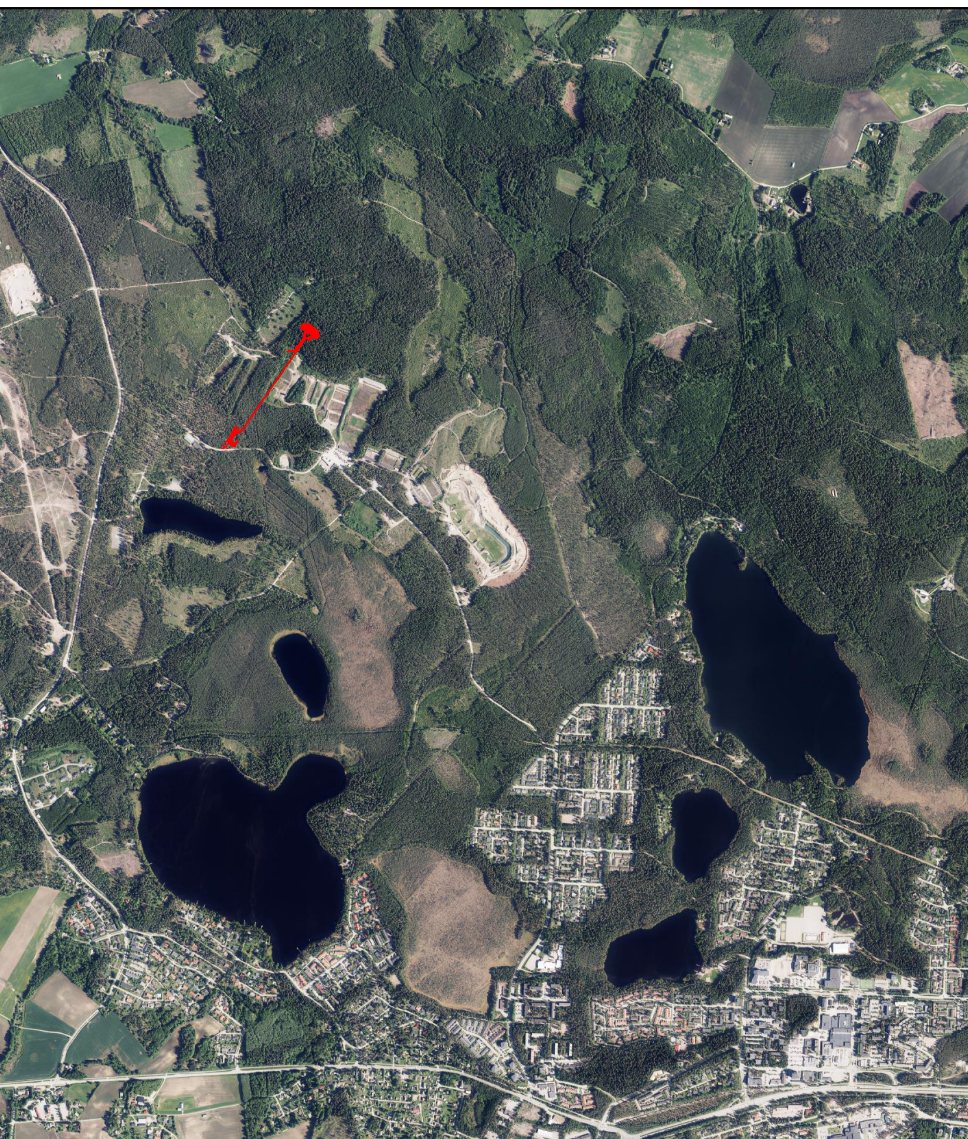
1. Hälvälän 600 m:n rata, asemapiirros (hakemuksen liite B1, 31.10.2024)
2. Hälvälän 600 m:n rata, leikkauskuva (hakemuksen liite B3, 31.10.2024)
3. Hälvälän 600 m kivääriradan tarkkailuesitys (selityksen täydennys liite 3, 11.2.2025)
4. Valitusosoitus

13 Asian käsittelijät

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Päivi Vilenius, Janita Peltonen ja Anne Puska (asian esittelijä).

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Koordinaattijärjestelmä ETRS-TM35
Korkeusjärjestelmä N2000

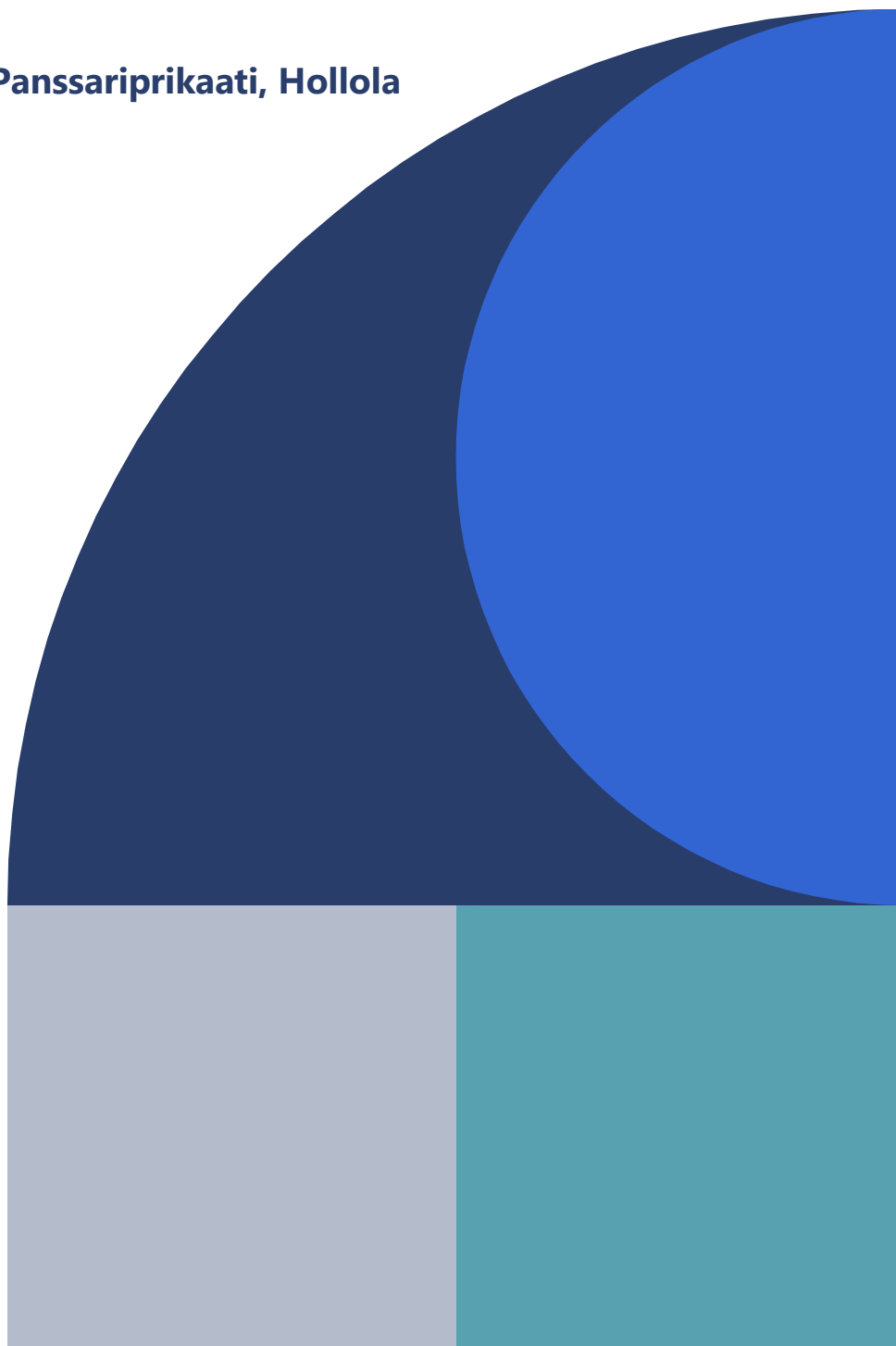
Kaupunginosa/kyliä	Korteli/tila	Tontti/nro	Viranomaisen merkintä
Rakennustoimenpide			Piirustuslaji
Rakennuskohteen nimi ja osoite 1343 ARPP Yleissuunnitelma			Piirustuksen sisältö 600 m kiväärirata Suunnitelmakartta
Suunnittelutoimisto			Mittakaavat 1:500
 PUOLUSTUSKIINTEISTÖJEN Säätiö			Hallinn. kiint. (nro) Hallinnollinen kiinteistö (nimi) Kiinteistö (nro) Hankenumero ja nimi Rakennus (nro) Rakennus (nimi)
 RAMBOLL Isohallintokatu 3 02601 Espoo puh. 020 755 611			
Prj.vast.	Piirtäjä Plem	Suunnittelija OSLIN	Työnumero
Pvm	Vastuullinen suunnittelija		Suunnitteluala ja piirustusnumero
			Tiedostonimi:
			Muutosunnus
GEO 101			

Hälvälän 600 m kivääriradan tarkkailuesitys

Puolustusvoimat, Panssariprikaati, Hollola

11.2.2025

Sisällys

Hälvälän 600 m kivääriradan tarkkailuesitys	1
1 Johdanto	3
2 Kohdetiedot.....	3
2.1 Kohteen tunnistetiedot	3
2.2 Ympäristöolosuhteet.....	3
2.3 Ympäristönsuojaurakenteet.....	4
3 Vesien tarkkailu	4
3.1 Pohjavesitarkkailu.....	4
3.2 Suotovesitarkkailu.....	5
4 Näytteenoton laadunvarmistus	6

Liitteet:

Liite 1 Sijaintikartta

11.2.2025

1 Johdanto

Panssariprikaatin Hälvälän ampumarata sijaitsee Hollolassa. Tässä tarkkailuesityksessä kuvataan rata-alueelle rakennettavan uuden 600 m kivääriradan pohja- ja suotovesien tarkkailu ympäristölupahakemuksen liitteeksi. Tarkkailuesityksen on laatinut Puolustuskiinteistöt Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan toimeksiannosta.

2 Kohdetiedot

2.1 Kohteen tunnistetiedot

Joukko-osasto	Panssariprikaati (PSPR)
Alueen omistaja	Metsähallitus
Kunta	Hollola
Kiinteistötunnus	98-408-1-143
Pohjavesitiedot	Kohde sijaitsee osittain Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueella (0409851, 1E-luokka)

2.2 Ympäristöolosuhteet

Ampumarata sijaitsee hiekkakankaan ja kallioalueen rajakohdassa, jossa maaperä on osittain soistunut. Ampumaradan maaperän päämaalajit ovat hiekka, sora ja moreeni. Ampumarata sijaitsee noin tasolla +147...+148 m mpy (metriä merenpinnan yläpuolella). Ampumaradan pohjoispuolella sijaitsee kallioalue, jonka laella maanpinta on noin tasolla +160.00 m mpy. Muilta osin aluetta ympäröi suoalue noin tasolla +144 m mpy.

Ampumaradan lähin pintavesistö on Kastarlammi, noin 350 metrin etäisyydellä tulevasta 600 m kivääriradasta ja Mustajärvi, noin 900 metrin etäisyydellä tulevasta 600 m kivääriradasta. Kivääriradan välialue on osittain soistunutta. Ampumaradalta vedet laskevat suoaluetta pitkin etelässä Mustajärveen ja pohjoisessa Tyhnyjoaan.

Uusi 600 m kiväärirata tulee sijoittumaan osittain Kukonkoivu-Hatsinan pohjavesialueelle (0409851, 1E-luokka), kuitenkin siten, että lajiradan taustavalli on pohjavesialueen ulkopuolella. Muut lajiradat sijoittuvat myös pohjavesialueen ulkopuolelle.

11.2.2025

2.3 Ympäristönsuojaurakenteet

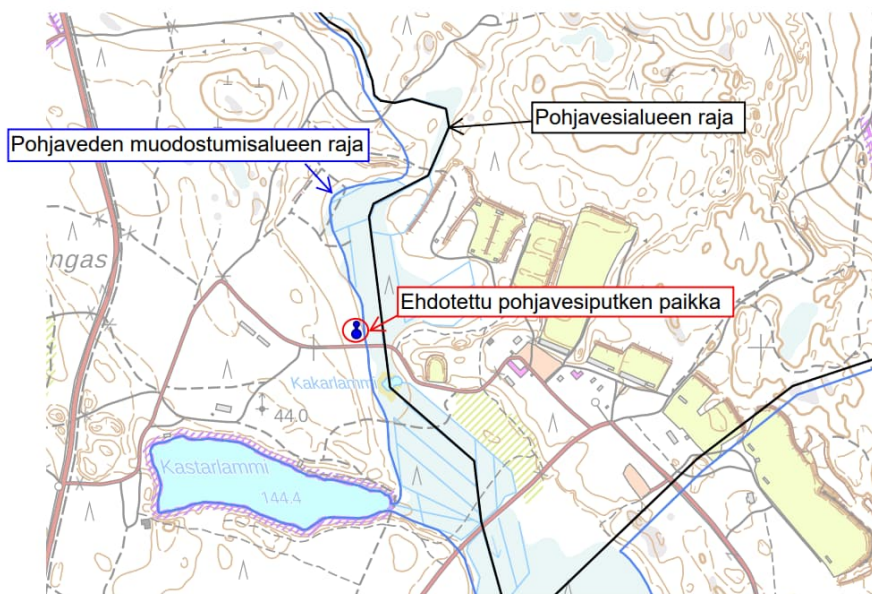
Taustavallin päälle iskemäkohtaan asennetaan kumimatto, joka estää sade- ja sulamisvesien suotautumisen taustavalliin ja siten haitta-ainepitoisten vesien syntymisen. Taustavallin iskemäkohtaan asennettava kumimatto on ominaisuuksiltaan sellaista, että luoti läpäisee sen, mutta luodin muodostama reikä sulkeutuu. Sade- tai sulamisvesi ei siten pääse imeytymään luotien iskemäkohdasta taustavalliin. Vedet valuvat kumimattoa pitkin taustavallin juureen ja imeytyvät salaojaan. Salaojan kautta vedet kulkeutuvat kolmivaihekäsittelyaltaaseen.

Taustavallin yläosaan asennetaan tavallinen kumimatto estämään valumien muodostumista iskemäkohdan yläpuolelta. Taustavallin sisään asennetaan HDPE-kalvo varmistamaan se, että taustavalliin epätodennäköisesti pääsevät suotovedet ohjautuvat kolmivaihekäsittelyyn. Muualta taustavallin alueelta muodostuvat vedet ohjataan ojien/painanteiden kautta maastoon, jotta ne eivät pääse kosketuksiin iskemäkohdalta tulevien vesien kanssa.

3 Vesien tarkkailu

3.1 Pohjavesitarkkailu

Pohjavettä esitetään tarkkailtavaksi ampumakatoksen itäpuolelle asennettavasta havaintoputkesta (kuva 1).

Kuva 1. Esitys pohjavesiputken sijainnista

11.2.2025

Pohjavesinäyte otetaan havaintoputkesta vähintään kerran vuodessa ylivalumakaudella taulukon 1 mukaisesti. Näytteet pumpataan noin 0,5 metriä putken pohjan yläpuolelta.

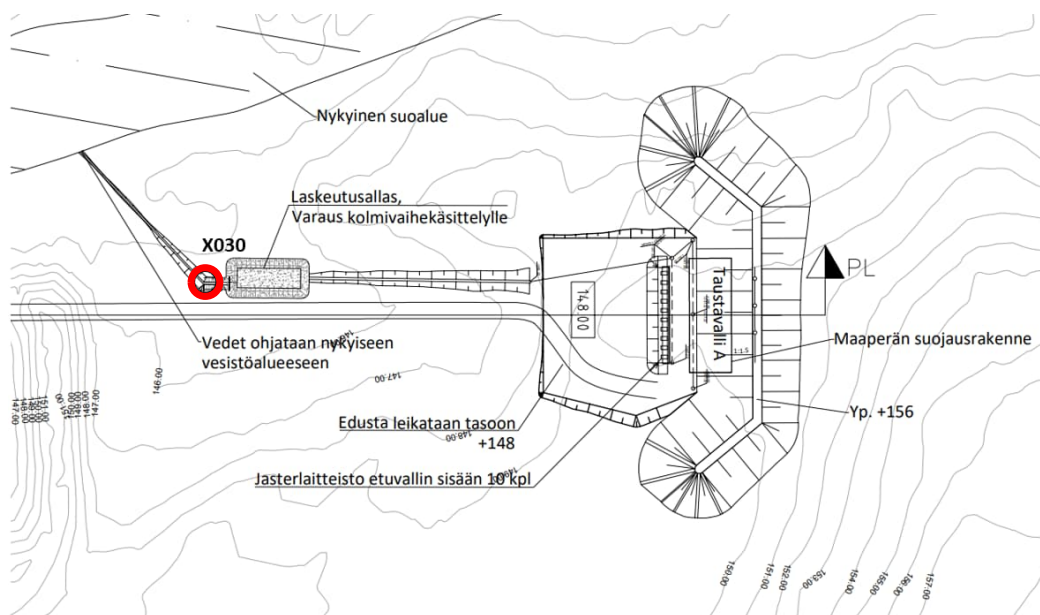
Pohjavesiputki huuhdellaan ennen näytteenottoa tyhjentämällä se kertaalleen. Tyhjennyspumppauksen yhteydessä mitataan pohjaveden lämpötila. Pohjavesinäytteenoton yhteydessä mitataan pohjaveden pinnankorkeus putken päästä pinnankorkeusmittarilla ennen ja jälkeen pumppauksen. Vesipinnan annetaan palautua tyhjennyksen jälkeen, jonka jälkeen vesinäytteet otetaan vesipatsaan keskeltä pumppaamalla tai kertakäyttöisellä noutimella. Näytteet suodatetaan kentällä tai laboratorioissa ja metallit analysoidaan liukoisine pitoisuuksina. Näytteenoton yhteydessä kirjataan ylös veden väri, sameus, haju, sekä tiedot pinnankorkeuden muutoksista, huuhtelusta/pumppausajasta ja lämpötilasta.

Taulukko 1. Pohjaveden tarkkailun näytepiste

Kiravekoodi	Nimi	Tarkkailutiheys	Analyysit
1343X029	600 m kivääriradan ampumapaikan pohjavesiputki	1 krt / v	pH, happi, sähkönjohtavuus, kokonaiskovuus, liukoiset metallit (Sb, As, Cu, Zn, Ni, Pb)

3.2 Suotovesitarkkailu

Suotovettä esitetään tarkkailtavaksi laskeutusaltaan jälkeen sijaitsevasta tarkkailupisteestä (kuva 2).

Kuva 2. Esitys suotovesien tarkkailupisteen sijainnista (punainen ympyrä).

11.2.2025

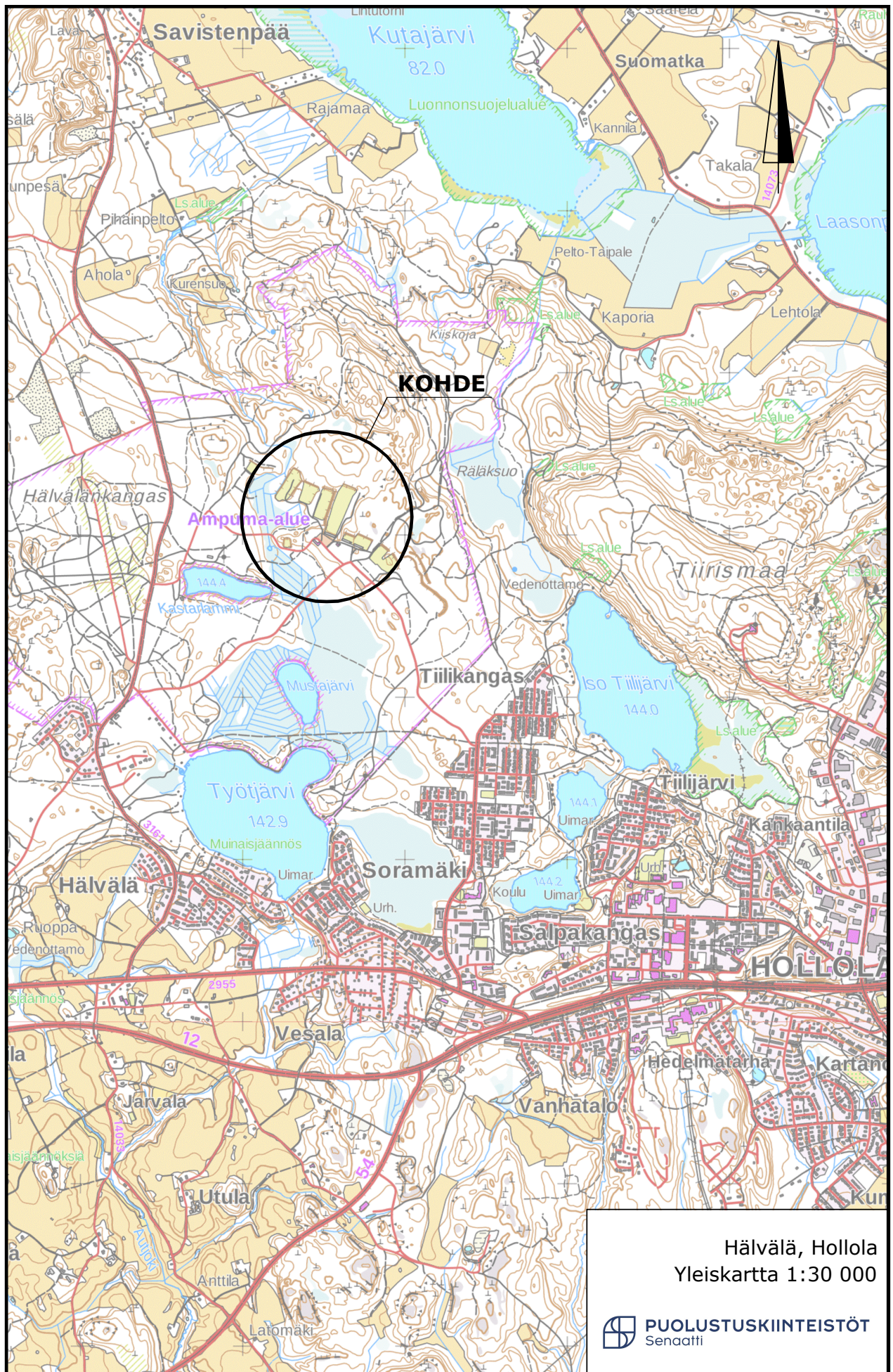
Suotovesinäyte otetaan vähintään kerran vuodessa ylivalumakaudella taulukon 2 mukaisesti. Suotovesinäyte otetaan joko noutimella tai suoraan pulloon, olosuhteista riippuen.

Taulukko 2. Suotoveden tarkkailun näytepiste

Kiravekoodi	Nimi	Tarkkailutiheys	Analyysit
1343X030	600 m kivääriradan käsittelyjärjestelmästä poistuva hu- levesi	1 krt / v	sähkönjohtavuus, pH, happi, kovuus, kiintoaine, metallien (ainakin Pb, Cu, Sb, As, Co, Zn ja Ni) liukoinen- ja kokonaispitoisuus

4 Näytteenoton laadunvarmistus

Näytteen ottaa sertifioitu ympäristönäytteenottaja tai henkilö, jolla voidaan katsoa olevan vastaava kokemus laadukkaasta näytteenotosta. Näytteenoton yhteydessä kirjataan ylös aistinvaraiset havainnot veden laadusta. Näytteet otetaan puhtailla näytteenottovälineillä laboratorion ohjeiden mukaisiin näyteastioihin ja ne analysoidaan akkreditoidussa ympäristölaboratoriossa kansainvälisesti hyväksytyjen standardien mukaisesti.

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024) säädetään. Maksun suuruus on 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **16.6.2025**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia

prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.

- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittää luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
 - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>.

Tämä asiakirja ESAVI/19482/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/19482/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Peltonen Janita 07.05.2025 11:58

Esittelevä ratkaisija Puska Anne 07.05.2025 12:32

Puheenjohtaja Vilenius Päivi 07.05.2025 11:20